

MEB-AGS ÖABT

PDF ÇÖZÜMLÜ

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI CEVAHİR

YAZAR

Mehmet Nurullah GÖK

Çiğdem MAĞARALI

5

Deneme

marza
YAYINLARI

Bu testte 50 soru vardır.

1. Kıpçak Türkçesi sahasındaki eserlerde Kur'an Tercümesi görülmez.

CEVAP: D

2. Kaşgarlı Mahmut'un Türk alfabesi dediği alfabe Uygurcadır.

CEVAP: D

3. Günümüz Türkçesi çevirisi: "Dört taraf hep düşman imiş. Asker yollayarak dört taraftaki milleti hep almış hep bağımlı kılmış. Baş olana baş eğdirmiş, dizi olana diz çöktürmüş."

Kop: "hep, süreklî" (zaman zarfı)

Sü-le-pen: (-pen: zarf-fiil)

Bodun-ug: (+ug: belirtme-akkuzatif eki)

Baz kılmış: "yönetimi altına almış" kıl-: yardımcı eylem

CEVAP: B

4. Günümüz Türkçesi çevirisi: "O yere doğru gidersen, Türk milleti öleceksin ! Ötüken yerinde oturup kervan, kabile gönderirsen hiç bir sıkıntın yoktur. Ötüken ormanında oturursan ebediyen il tutarak oturacaksın. Türk milleti, tokluğun kıymetini bilmezsin. Açlık, tokluk düşünmezsin. Bir doysan açlığı düşünmezsin."

A seçeneği: "arkış tırkiş ve açsık toksık" ikilemedir.

B seçeneği: Farklı zaman eki yok sadece "-taçı" gelecek zaman eki kullanılmıştır ve cevap b olur.

C seçeneği: "yirgerü" yer-yön zarfıdır.

D seçeneği: "ö-mez sen" geniş zaman ikinci şahıs zamir çekimidir.

E seçeneği: "tut-a olurtaçı sen" tasvirli birleşik fiil kullanılmıştır.

CEVAP: B

5. Bu görüşü savunan iki Türk araştırmacı var. Bunlardan biri "Ahmet Caferoğlu" diğeri "Reşit Rahmeti Arat"tır. Ahmet Caferoğlu iki basamağa ayırmıştır: 1. Göz devresi, 2. Kulak devresidir.

CEVAP: C

6. Castren, Ural-Altay dillerini Altay başlığı altında şu beş gruba ayırır:

- a) Fin-Ugor
- b) Samoyed
- c) Türk-Tatar
- d) Moğol
- e) Tunguzca ve şiveleri Japonca, Castren'in tasnifinde yer almaz.

CEVAP: C

7. Günümüz Türkçesi: "Kızıl kanım dökerek kara terimi akıtarak hizmet ettim." Tökit-i = Yögit-i zarf-fiil eki

CEVAP: B

8. Kıpçak sözlük ve gramerleri içerisinde Kıpçak dil özelliklerini en iyi şekilde yansıtan eser "Et- Tuhfetü'z-Zekiyye Fî'l-Lügâti't-Türkiyye" adlı eserdir. Hatta yazar eserinin başına tam da bu konuyu destekleyecek şu notu düşmüştür: "Bu kitapta Kıpçak diyalektiği üzerine dayandım çünkü en çok kullanılan odur."

CEVAP: A

9. Japonca, yapı ve kaynak bakımından Türkçe ile aynı dil grubunda bulunur. Sorunun çözümünde bu bilgi kullanılmalıdır.

CEVAP: D

10. B seçeneğinde verilen Muhâkemetü'l-Lugateyn Harezmi Türkçesi değil Çağatay Türkçesi dönemine ait olup Ali Şîr Nevâî'nin bir eseridir.

CEVAP: B

11. Bodun-ug: iyelik eki almayan isimlere +ıg belirtme (yükleme) hali eki gelir.

Azu: "yoksa" bağlaç görevindedir.

Bargu: Bar-gu (var mı?) soru edatı

Not: "mi" soru edatının yanında "gu" şeklinde yaygın kullanılmıştır.

CEVAP: B

12. "Pehlivan>Peylavan" kelimesinde -h->-y- olması bir akıcılıştır. Akıcılıştırma b, g, k gibi patlayıcı ünsüzler ve h gırtlak ünsüzünün; r, l, m, n ve y gibi akıcı ünsüzlerden birine dönüşmesi olaydır. Örnek verecek olursak: tedbir>teybir, kadgu>kaygu, bindirdi>mindirdi...

CEVAP: C

13. Altı çizili eklerin görevleri E seçeneğinde doğru olarak verilmiştir.

Bu eklerin tahlilleri şu şekildedir:

Tapkay men (bulacağım) < tap- (bulmak) -kay gelecek zaman eki, men 1.teklik kişi ekidir. Ziyâret kılmaga (ziyaret etmeye) < kıl- (etmek), -ma isim-fiil, +ga yönelme hâli ekidir. Aların (onların) < alar- (onlar) 3.çokluk kişi zamiri, +nın ilgi ekidir.

CEVAP: E

14. Körünçlük eser olarak yani sahnelenmek üzere yazılan bir eser olan Maytrismit Toharcadan çevrilmiştir. Eserde Buda'nın hayatı anlatılır. Uygur metinleri arasında yer alır. Eser üzerinde Şinasi Tekin ve Gabain çalışmalar yapmıştır.

CEVAP: C

15. 1, 3 ve 4 numaralı seçeneklerde verilen bilgiler Osmanlı Türkçesine ait dil özelliklerindendir. 2 numaralı cümlede verilen bilgi ise bu dönem için yanlıştır. Gelecek zaman eki olarak "-ısar" kullanılmış fakat 17.yy.dan itibaren yerini "-acak" ekine bırakmıştır.

CEVAP: B

16. I. Osmanlının çöküş dönemindeki bir ailenin üç ayrı kuşak arasındaki ilişki ve çatışmayı "Kiralık Konak"ta anlatır.
- II. II. Meşrutiyet yıllarını ve bu dönemde İttihat ve Terakki partisi çevresinde gelişen olayları "Hüküm Gecesi"nde anlatır.
- III. İşgal altındaki İstanbul'da yaşanan yozlaşma ve ahlakî çöküntüyü ve millî bilinci yakalayan insanları "Sodom ve Gomore"de anlatılır.
- IV. Atatürk ilke ve inkılaplarının görünüm, izlenim ve yorumlarını "Panorama"da anlatır. Yakup Kadri'nin "Bir Sürgün" romanında, Batı hayranlığıyla yetişen, kendi kültür ve milliyetinden habersiz bir paşa çocuğunun İstanbul'dan İzmir'e sürgün edilişi, Paris'e kaçıışı ve oradaki fikir ve buhranları anlatılır.

CEVAP: A

17. Reşat Nuri Güntekin; "Çalıkuşu", "Yeşil Gece" ve "Acı-mak" romanlarında üç ayrı öğretmen tipine yer verir. "Yeşil Gece" romanında kasaba medresesine devam eden koyu dindar Ali Şahin, tahsilini ilerletmesi için İstanbul'a gönderilir. Ancak İstanbul'daki medresede aradığını bulamaz ve Dârülmuaallimine girerek "yeni bir din gibi gördüğü" öğretmenlik mesleğini tercih eder.

CEVAP: A

18. Eşleştirme şu şekilde olmalıdır:**Karabibik:** Nabizade Nazım**Küçük Paşa:** Ebubekir Hazım Tepeyran**Çalikuşu:** Reşat Nuri Güntekin**Bizim Köy:** Mahmut Makal**CEVAP: E**

- 19.** Soruda anlatılan tür, durum (kesit) öyküsüdür. Olaya yaslanmadan yaşamdan bir kesit ya da bir insanlık durumu belli bir ortam içinde verilir. İnsanı belirli bir kesit ve durumlara bağlayarak verir. Dünya yazınında Anton Çehov, Türk edebiyatında Memduh Şevket Esenal ve Sait Faik Abasıyanık önemli temsilcisidir.

Eşleştirme şu şekilde olmalıdır:**Son Kuşlar:** Sait Faik Abasıyanık (**Durum**)**Gurbet Hikâyeleri:** Refik Halit Karay (**Olay**)**Beyaz Lale:** Ömer Seyfettin (**Olay**)**Değirmen:** Sabahattin Ali (**Olay**)**Yağmurdaki Kız:** Samim Kocagöz (**Olay**)**CEVAP: B**

- 20.** Parçada tanıtılan sanatçı Adalet Ağaoğlu'dur. Adalet Ağaoğlu, 50'li yıllardan itibaren Türk toplumunda görülen sosyal ve düşünsel değişiklikleri, yanlış Batılılaşmayı, köksüz ve özümsememiş modernizmi, kaba sloganlara dayalı ulusçuluğu, sağ-sol çatışmalarını eleştirel gerçekçi bir tutumla biraz da ironik bir anlatımla ele almıştır.

CEVAP: C

- 21.** Parçada tanıtılan sanatçı, Recep Bilginer'dir. Recep Bilginer, edebiyata şiirle başlamış, bunu tarihsel oyunlar izlemiştir. Yunus Emre İlme Hizmet Vakfı Ödülü ve Türk Dil Kurumu Oyun Ödülü sahibi olan yazarın, bazı oyunları Devlet tiyatrosu ve şehir tiyatroları tarafından sahneye konmuştur. 1998 yılında Kültür Bakanlığınca verilen "Devlet Sanatçısı" unvanını almıştır. Toplumsal aksaklıkları, köylülerin sorunlarını, Güney Anadolu köylerinde yaşananları anlatmıştır.

CEVAP: D

- 22.** Boşluklara sırasıyla: Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun "Gönül Hanım" ve Halide Edip Adıvar'ın "Yeni Turan" romanı getirilmelidir.

CEVAP: C

- 23.** Bu metin Fransız trajedi yazarı, Racine'in "Andromak" (Andromaque) adlı trajedi türündeki eserinden alınmıştır. Görüldüğü gibi, eserin konusu saray çevresinde geçmektedir. Eserin kahramanları da saray çevresindeki soylu kimselerdir. Eserde acıklı olaylar anlatılmaktadır. Eserde üç birlik (yer-zaman-olay) kuralına uyulmuştur. Yer, saray ve çevresidir. Olay ise acıklıdır. Andromak'ın kocasının öldürülmesi, Pirüs'ün öldürülmesi, Hermiyon'un kendisini öldürmesi, bu acıklı olayların bir göstergesidir. Ayrıca olaylar yirmi dört saatlik (bir günlük) zaman dilimine sığacak biçimde anlatıldığından eserde zaman birliği de vardır. Anlatım ciddi ve ağırbaşlıdır. Kaba sözlere yer verilmemiştir.

CEVAP: B

- 24.** Soruda verilen parça Şemseddin Sami'nin Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat, romanındaki "Evliliğin iyi ve kötü yanları" bölümünde geçmektedir.

CEVAP: C

- 25.** Soruda bahsedilen nazım şekli "ottovarima"dır. Ethem Pertev Paşa, Victor Hugo'ya ait söz konusu nazım şeklini "Tıfl-ı Na'im" (Uyuyan Çocuk) ismi ile Türk edebiyatına kazandırmıştır.

CEVAP: D

26. Ziya Gökalp, "Vatan" şiirinde ifade ettiği gibi Türkçe Kuran ve Türkçe ezan fikrinin baş savunucuları arasındaydı.

CEVAP: D

27. Hikâye ve deneme yazarlığının yanı sıra tiyatro uyarlamaları da bulunan Orhan Duru'nun ilk öyküsü, 1953'te "Küçük Dergi"de yayımlandı. "Ağır İşçiler" adlı öyküsüyle 1970 TRT Sanat Ödülleri Yarışmasında başarı ödülü kazandı. Fırtına ile de 1997 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı Erdal Öz'le birlikte paylaştı.

Eserleri

Hikâye: Bırakılmış Biri, Denge Uzmanı, Ağır İşçiler, Yoksular Geliyor, Şişe, Bir Büyülü Ortamda, Sarmal-Toplu Öyküler, Fırtına, Yeni ve Sert Öyküler, Küp, Kazı, Durgun ve İşsiz

Deneme: Kıyı Kıyı Kent Kent, Hormonlu Kafalar, İstanbul, Tango Geceleri

Anı: O Pera'daki Heyalet

CEVAP: A

28. "Bir Sürgün", Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun 1937'de yayımlanan ve otobiyografik özellikler taşıyan romanı. Yazarın yedinci romanı olan eser, Ulus gazetesinde tefrika edilmiş ve aynı yıl kitap olarak yayınlanmıştır. Bu romanın yazar tarafından 1927'de yayımlanan "Hüküm Gecesi" romanına temel oluşturmak üzere yazıldığı düşünülmür. Romanın kahramanı Dr. Hikmet, Abdülhamit devri aydınlarını ve onların zihniyetlerini temsil eden bir karakterdir. 29 bölümden oluşan eserde İzmir'de yaşadığı sürgün hayatından usanıp Paris'e kaçan Doktor Hikmet'in bu şehirdeki huzursuz yaşamı anlatılmaktadır.

CEVAP: B

29. Markopaşa; Sabahattin Ali, Aziz Nesin, Rifat Ilgaz ve Mustafa Mim Uykusuz'un yazarlığını yaptığı 1946 yılında yayın hayatına başlayan Türk basın tarihinin en yüksek tirajlı yayınlarından biri olan haftalık mizah dergisidir. Toplumcu ve gerçekçi halk mizahıyla âdeta ana muhalefet gibi etki gösteren derginin yazarlarına karşı birçok dava açılmış, kimi sayılar toplatılmış ve hatta dergi ismindeki "Paşa" kelimesinden dolayı zamanın "Milli Şef'i İsmet Paşa ile alay ediyor diye kapatılmıştır. Bu tür olaylar yüzünden Markopaşa "Toplatılmadığı zamanlar çıkar" veya "Yazarları hapisanede olmadığı zamanlar çıkar." gibi ibarelerle çıkardı. Markopaşa kapatılınca sırasıyla; "Merhumpaşa", "Malumpaşa", "Yedi-Sekiz Hasan Paşa", "Hür Marko Paşa", "Bizim Paşa", "Ali Baba ve Kırk Haramiler" adları altında yeniden çıkarıldı.

CEVAP: C

30. Terza-rima, kafiye düzeninden dolayı "Örüşük uyak" adı da verilen edebî bir şiir yazım kalıbıdır. Şiir, üçer mısralık bentler halinde yazılır. Şiirin en sonunda serbest bir mısra bulunur. Aslında bent sayısı sınırlı olmamakla birlikte, genellikle onuncu serbest mısra ile şiir sonlandırılır. Şiirin sonundaki tek mısra kendisinden önce gelen üç mısralık bendin ortasındaki mısra ile kafiyeli, duygu ve düşüncüyü en etkili biçimde yüklenen, şiirin anlamı taşıyan mısra olmak zorundadır. Kısacası ana fikir şiirin son serbest mısrasına aktarılır.

CEVAP: D

31. Soruda hakkında bilgi verilen Elvan Çelebi 1326'da ailesiyle birlikte Tanuzköyü (Çorum) köyüne yerleşmiştir. Şairin önemli eserleri "Menakıbü'l Kudsiyye fi Menasibü'l Ünsiyye'dir. Bu eseri edebiyatımızın menakıp türünün ilk örneğidir, Anadolu Türkçesinin özelliklerini taşımaktadır.

CEVAP: A

32. "Mücerrebname" Sabuncuoğlu Şerafeddin'e ait bir eserdir. Hayvanlar ve kendi üzerinde denediği ilaçlardan bahseden özgün eserdir. Osmanlı döneminde tıp alanında önemli eserler vermiş ve hekimlik yapmıştır. Eserlerinde Türkçeyi kullanmıştır. **Eserleri:** Cerrahiyet-i al Haniye, Mücerredname, Cerrahnâme'dir.

CEVAP: B

33. E şıkında verilen bilgiler eserin içeriği değildir bu bilgiler yine Nev'îzâde Atâî'ye ait "El Kavlü'l- Hasen fi Cevabî'l Kablîli-Men" adlı eserine aittir. Hilyetü'l efkar adlı eseri ise elde küçük öykü ve menkıbelerden oluşur

CEVAP: E

34. Şarkı divan edebiyatında Türklerin bulduğu nazım şeklidir. Tek dörtlükten oluşur. Şarkı nazım biçiminde sözün ve bestenin en etkili yeri üçüncü mısraya denk getirilir bu dizeye "miyan" denir. İlk örneğini Nail-i Kadim vermiştir. Bu nazım şeklinde en ünlüsü ise Nedim'dir.

CEVAP: C

35. "Onun zatını yarattıklarının sıradan bakışı göremez, ancak gönül gözü açık olanlar nurunu algılayabilir" beytin günümüz Türkçesi bu şekildedir. Buradan da anlaşılacağı gibi "Yarattıklarının sıradan bakışı görmez onu, gönlü açık olanlar görür" E şıkında beytin anlatmak istediğini karşılamaktadır.

CEVAP: E

36. Beytin açıklaması "Bir iki mısra ile ağzını yerler, tıpkı Dahhak'ın omzundaki iki yılan gibi". Dahhak divan şiirinde zalimliği ile bilinir. Omuzlarından çıkan iki yılanla dolaşır. Cemşid'i öldürüp İran hükümdarı olmuştur.

CEVAP: A

37. Gazel divan şiirinde en yaygın kullanılan nazım şeklidir. İran edebiyatından alınmıştır. Beyit sayısı genelde 5-15 arasındadır. Kafiye örgüsü: aa/ba/ca/da/... şeklindedir. Konusu: aşk, şarap, kadın, ayrılık, özlem... Gazelin ilk beytine "matla" son beytine ise "makta" denir. B şıkında verilen bilgide yanlışlık vardır çünkü gazelin bütün beyitlerinde aynı konu işleniyorsa yek-ahenk gazel denir ama bütün beyitleri aynı güzelliğe sahipse yek-avaz gazel denir.

CEVAP: B

38. B şıkında verilen bilgi Mevlana'nın dost, akraba ve önemli kişiler için nasihat niteliğindeki yazdığı 147 mektubun bir araya getirmesiyle oluşturduğu eseri Mektubat'tır. Eserinde Mevlana'nın insanlara öğüt verdiği ve onları doğru yola teşvik ettiği görülür.

CEVAP: B

39. "Tahkik ve Tefvik" İzzet Ali Paşa'ya değil, Koca Ragıp Paşa'ya ait bir eserdir. Koca Ragıp Paşa'nın asıl adı Mehmet'tir. Döneminde sadrazamlık yapmış önemli devlet adamlarındandır. Bilimsel çalışmaları desteklemiş ve kütüphane kurmuştur. Ayrıca hattat olan şair şiirlerinde didaktik özellik ağır basar. Eserleri: Divan, Münşeat, Tahkik ve Tefvik, Mecmua, Aruz Risalesi.

CEVAP: D

40. Sinan Paşa, süslü nesrin önemli temsilcisidir. 15.yy. da yaşamış ve eserlerinde din, tasavvuf, ahlak, felsefe ağırlıktadır. Sanatçının eserleri: "Tazarrunâme (süslü nesrin ilk örneği, Allah'a yakarış), Maarifnâme (öğüt kitabı), Tezhibü'l – Ahlak (öğüt kitabı), Tezkiretü'l Evliya (biyografi) önemli eserleridir.

CEVAP: E

41. Söz edilen sanatçı, Seyrani'dir. Seyrani hem heceyi hem de aruzu kullanmıştır. Şiirlerinde cinas, atasözü ve deyimleri sıklıkla kullanır. Çağındaki sosyal olayları çok sert ve ağır bir hiciv diliyle anlatmasıyla Namık Kemal'i anımsatmaktadır.

Cevap: A

42. Eşleştirmeler şu şekilde olmalıdır:

Sersuhâne: Saz meclislerinde âşığın kendi şiirlerini okumadan önce veya bir hikâyeyi anlatmadan önce fikrî, mistik, didaktik tarzda söylediği manzum ürünlerdir. (I)

Duvaggapma: Halk hikâyelerinin son kısmında, âşık ve sevgilinin kavuşmasından sonra söylenen şen şakrak ve neşeli güzellemelelerdir. (II)

Mit: Doğaüstü varlıkların eylemlerinin öyküsüdür. Her zaman için bir "yaratılış" ile ilgilidir. (III)

Varyant: Halk anlatılarında aynı parçanın farklı şekillerine verilen addır. (IV)

Sicilleme: Âşıkların bir topluluğun önünde birbirinin hatalı, aksayan yönlerini kırıncı olmadan dile getirdikleri bölümdür.

Cevap: A

43. Kazak Abdal: Romanya Türklerindendir. 17. yüzyılda yaşadığı sanılan bir ozandır. Şiirlerinin bir kısmı hiciv örnekleriyle doludur. Dili yalın ve sadedir. Rahat okunur. Şiirleri güncelliğini halen korumaktadır.

CEVAP: D

44. Parçada sözü edilen kişi ilk Türk Edebiyatı tarihi araştırmacısı Mehmet Fuad Köprülü'dür.

CEVAP: C

45. Soruda özellikleri verilen kuram "yapısalcı kuram"dır. Yapısalcılık; metnin değerlendirilmesinde direkt olarak yine metni esas alır, edebî değeri yapıda arar, asıl amacı olan edebiliğin ortaya çıkarılmasında metin dışı disiplin ya da verilerden faydalanmaz, dil bilimin göstergeler sistemini önemser ve eserin derinindeki yapıyı ortaya çıkarmaya çalışır.

CEVAP: A

46. Soruda bahsedilen eser, III. Murad dönemi tarihçilerinden olan ve hakkında fazla bilgi bulunmayan Yazıcıoğlu Ali'nin "Tevârih-i Âl-i Selçuk" adlı eseridir. Bu eser, Oğuznâme araştırmalarında önemli bir yere sahiptir.

CEVAP: B

47. Masal anlatıcısı, masalı kendine has, kendinden izler taşıdığını diye genellikle özgün bir şekilde bitirir. Bu amaçla da tekerleme, formel kullanır. Sorudaki örnekte de görüldüğü gibi, masal anlatıcısı sanki anlattığı masaldaki olayları kendisi de görmüş, yaşamış gibi masalı bitirir. Not: Başlangıç/giriş formelleri; "sade giriş formelleri" ve "tekerlemeli giriş formelleri" olarak iki şekilde ortaya çıkabilmektedir.

CEVAP: E

48. I. dörtlük = Varsağı
II. dörtlük = Semai
III. dörtlük = Mani
IV. dörtlük = Koşma

Cevap: D

49. "Orta Oyunu", dört bir yanı seyircilerle çevrilmiş bir meydana, herhangi bir yazılı metne bağlı kalınmadan, irticalen (doğaçlama) oynanan bir oyundur.

CEVAP: D

50. Erzurumlu Emrah, Gevheri, Dertli ve Seyrâni hece ölçüsünün dışında aruz veznini de kullanarak şiir yazmışlardır. Dadaloğlu, göçebe Avşarlar arasında yetişmiş ve onların sözcüsü olmuş bir âşıktır. Bugün elimizde bulunan 130 kadar şiirinin tamamı hece vezniyledir.

CEVAP: B

Bu testte 50 soru vardır.

1. Günümüz Türkçesi çevirisi: “Dört taraf hep düşman imiş. Asker yollayarak dört taraftaki milleti hep almış hep bağımlı kılmış. Başı olana baş eğdirmiş dizi olana diz çöktürmüş.” Kop (hep) zarf görevinde kullanılmıştır.

CEVAP: A

2. Günümüz Türkçesi çevirisi: “Kutsal Ötüken ormanı (ve dağı) halkı, gittin. Doğuya gidenler(iniz) gittiniz. Batı’ya gidenler(iniz) gittiniz.” Barıgma, “-gma” eki sıfat-fiildir.

CEVAP: B

3. Günümüz Türkçesi çevirisi: “Üstte mavi gök, altta yağız yer yaratıldığında, ikisi arasında insanoğlu kılınmış. İnsanoğlunun üzerine ecdadım Bumın Kağan, İstemi Kağan oturmuş. Oturarak Türk milletinin ilini töresini tutu vermiş, düzenleyivermiş.” A seçeneği: “üz+e, as+ra” yer zarfıdır. B seçeneği: “tut-a birmiş, it-i birmiş” birleşik fiildir. C seçeneği: “ogl+ı+n+ta” -n zamir n’si. D seçeneği: “ara” sontakıdır. Bağlaç kullanılmamıştır.

CEVAP: E

4. Altı çizili olan “sınmasun” kelimesi B seçeneğinde verilen emir kipi ile çekimlenmiştir. Tahlili şu şekildedir:

Sınmasun (kırılmasın)< sı- (kırılmak) fiil kökü, -n fiilden fiil (dönüşlülük) eki, -ma olumsuzluk eki, -sun 3.tekil kişi emir eki,

CEVAP: B

5. A seçeneği: “kılın-tı-m, er-ti, kanlan-dı, Tabgaç+ ka, tabgaç+ga” belirli geçmiş zaman ve yönelme hal eki tonlu ve tonsuz şekilde kullanılmıştır. B seçeneği: “erinç” olasılık edatıdır. C seçeneği: “kör-ür er-ti” birleşik çekimli fiildir. D seçeneği: “ança” tarz zarfıdır. Ama istek kipiyle çekimlenmiş fiil kullanılmamıştır.

CEVAP: E

6. “İlk hecedeki yuvarlak ünlülerden sonra gelen yuvarlak ünlüler de genellikle gösterilir.” ifadesi yanlıştır.

CEVAP: D

7. Farklı türde fiilimsiler: “Yitkünçe” yit- fiil kökü, -künçe zarf-fiildir. “Tüşken” tüş- fiil kökü, -ken sıfat-fiildir. Hem hal eki hem iyelik eki almış ve ünlü düşmesine uğramış sözcük: “Agzıma” ag(ı)z+ isim kökü (ünlü düşmesi), +ım iyelik eki, +a hal eki. Eşitlik eki kullanılmamıştır.

CEVAP: C

8. Sıracü'l- Kulüb, Miracnâme, Letâfetnâme, Tezkîretü'l-Evliya, Bahtiyarnâme, Muhabbetnâme gibi Osmanlı sahasında yazılan eserlerin nüshaları Uygur alfabesi ile yazılmıştır. Mizânü'l Evzân, Ali Şîr Nevâî'nin aruz hakkında bilgi vermek üzere yazdığı eseridir.

CEVAP: E

9. Alıntılanan bu parça Harezmi Türkçesi Dönemine aittir. Mahmud bin Ali'nin yazmış olduğu Nehcû'l Ferâdis adlı eserden alınmıştır. Eserin içeriğine baktığımızda ilk göze çarpan dini içerikli bir metin olduğudur. Dünya ve ahirette mutlu olmamızı sağlayacak Müslümanlık bilgileri verilir.

CEVAP: B

10. B şıkında verilen bilgi yanlıştır. Eserin bilinen en iyi ve en eski nüshası Semerkand nüshasıdır. Hattat Zeynel Abidin tarafından kopya edilmiştir.

CEVAP: B

11. Parçada bahsi geçen şair olan Lutfî, Klasik Öncesi Çağatay Döneminin en önemli şairidir. Bu dönemin diğer şairleri arasında Sekkakî, Haydar Tilbe, Lutfî, Seydi Ahmet Mirza, Yusuf Emirî, Gedaî, Yakınî, Atayî, Ahmedî gelmektedir. Lutfî'nin Gül ü Nevruz adlı mesnevisinin dışında bir de Divan'ı bulunur. Kendisi asıl şairlik kabiliyetini gazelleri ve tuyuğlarıyla da göstermiştir.

CEVAP: D

12. Ural-Altay dil grubuna ilk dikkatleri çeken isim İsveçli subay Johann Philipp Tabbert (von Strahlenberg) isimli araştırmacıdır. Kendisi aynı zamanda Köktürk alfabesi ile yazılan Yenisey yazıtlarının bulunuşunda ve tüm dünyaya tanıtılmasında oldukça önemli bir isim olmuştur.

CEVAP: A

13. "ne için>niçün" kelimesinde yaşanan ses olayı ünlü geçişmesidir. Ünlü geçişmesinde ünlü ile biten bir kelimeden sonra ünlü ile başlayan başka bir kelime araya geldiğinde bu ünlüler kaynaşır. Bu tip ses olayları sıklıkla sorulmaktadır. Onun için ses olayları mutlaka iyi bilinmelidir.

CEVAP: B

14. Talat Tekin'in yaptığı tasnifte Tawlı grubu içinde Tatarca, Başkurtça, Kazakça, Kumukça, Karaçay-Balkarca, Nogayca, Baraba ve Kırım Tatarcası yer alır. Kırgızca yer almaz.

CEVAP: A

15. Çuvaşça, Bulgar Türkçesi grubunun tek yazı dilidir.

CEVAP: C

16. "Gemiciler" şiiriyle tanınan Enis Behiç Koryürek, Türk denizciliğinin şairi olarak bilinir. İspirtizmaya (ölülerin ruhlarıyla bazı şartlar altında haberleşmenin mümkün olduğuna inanan görüş) merak salmış ve Gedikçi Süleyman Çelebi'nin ruhundan ilham aldığını söyleyerek "Varidat-ı Süleyman Çelebi"yi yayımlamıştır. Şairin 1921- 1939 arasında yazdığı şiirleri Fethi Tevetoğlu, "Miras ve Güneşin Ölümü" adlı kitapta toplamıştır.

CEVAP: D

17. Medeniyet değiştirme veya değişikliğinin, birey ve toplum düzeyinde ortaya çıkardığı yeni, zorlu ve dramatik hallerin romanı sayabileceğimiz "Mahur Beste" Ahmet Hamdi Tanpınar'ın diğer romanlarının gölgesinde kalmasına rağmen, Tanpınar'ın bir bütün olarak anlaşılmasını sağlayan bir özelliğe sahiptir. Mahur Beste, "Medeniyet, insanı insan yapan manevî kıymetler manzumesidir." görüş ve gerçeğinin karakteristik roman örneklerindendir. Medeniyet öğeleri arasında Tanpınar'ın önemli bulduğu müzik, sadece romana ad veren bir öğe olmaktan öte, insanî tamliğin olmazsa olmazı olarak dik-katlere sunulur.

CEVAP: C

18. Tanıtılan sanatçı, Türk milletine “İstiklâl Marşı”nı kazandıran Mehmet Âkif Ersoy’dur. İlme de din kadar inanan Akif, Türk milletinin “millî şairi” ve “istiklâl Marşı şairi” olarak şöhret kazanmıştır. “Safahat” adlı şiir kitabında toplanan şiirleri, sanat, edebiyat ve eleştiri konularında yazdığı makaleleri ile özlediği bir edebiyata işaretlerde bulunduğu için 1960’lardan sonra oluşacak Yeni İslâmî Akım’ın öncü şahsiyeti olarak kabul görür.

CEVAP: B

19. Parçada bahsedilen yazar, İkinci Yeni’nin en önemli şairlerinden olan Ece Ayhan’dır. Ece Ayhan, İkinci Yeni topluluğunda değerlendirilir. Orhan Duru, Mavi hareketinde değerlendirilir.

CEVAP: D

20. Parçada tanıtılan sanatçı, Muhsin Ertuğrul’dur. Muhsin Ertuğrul, Türk tiyatrosunun Batılı anlamda kurucusu kabul edilir.

CEVAP: E

21. Parçada tanıtılan sanatçı, Cevat Fehmi Başkut’tur. “Paydos” adlı oyununun Atina’da sahnelenmesiyle dış ülkelerde oyunu sahnelenen ilk Türk yazarı unvanını aldı. En bilinen eseri “Buzlar Çözülmeden”, bugün hala birçok tiyatro topluluğunca sergilenmekte olup iki kez sinemaya da uyarlanmıştır.

CEVAP: D

22. I. şiir İlhan Berk’in “Güneşi Yakanların Selâmı”ndan; II. şiir ise, Nâzım Hikmet’in “Güneşi İçenlerin Türküsü”nden alınmıştır. İlhan Berk, ilk şiirlerini 1935 yılında Manisa Halkevi’nin dergisi “Uyanış”ta yayımlamaya başlar. 19 yaşındayken “Güneşi Yakanların Selâmı” adıyla kitaplaştırdığı bu şiirlerinde “hece vezni” kullanır ve o dönemin şiir anlayışında görülen Nâzım Hikmet etkisi sonraki şiirlerinde kayboldu. 1950’lerin ortalarında beliren genç şairleri etkiledi, onların bazı özelliklerinde de etkilendi. İkinci Yeni akımına katıldı. “Koroğlu”, “Galile Deniz”, “Çivi Yazısı”, “Mısırkalyoniğne” kitaplarında bu dönemin şiirleri yer alır.

CEVAP: D

23. Abdülhak Hamit, “Beşer satır on beş heceyi geçmemek şartıyla ve ondan on beşe kadar hece mümkün olabilir üzere kafiyeli bir şey yazsak da ona mevzûu demesek de mukaffâ ve müheccâ (müheccâ yanlıştır ama kullanıyorum) veyahut hecenin ondan on beşe kadar olacağı cihetle o kaydı kaldırıp yalnız mukaffâ desek nasıl olur?” dedikten sonra da yeni bir çıkış açmak istediğini, bu yolda “Nesteren”i kaleme aldığını söylüyor. Nesteren, mukaffâ ve müheccâdediği tarz ile, yani “duraksız kafiye” ile yazılmıştır. Bu eser, Türk edebiyatının hece ölçüsüyle yazılan ilk oyunudur.

CEVAP: E

24. Dizede geçen “tek başına mutlu olmak” ifadesi yalnız başına varoluşun göstergesidir. Ayrıca dizelerde geçen Albert Camus ifadesi de önemli bir ipucudur. Albert Camus, egzistansiyalizm (varoluşçuluk) akımının temsilcisidir.

CEVAP: B

25. Söz konusu olan eser, Tarık Buğra'nın "Yağmur Beklerken" romanıdır. Tarık Buğra, Yağmur Beklerken'de Serbest Cumhuriyet Fırkası denemesi eksenindeki gelişmelerin Anadolu taşrasındaki yansımalarını konu edinir.

- 47'liler – Füzûzan: 68 Kuşağı
- Bir Sürgün – Yakup Kadri Karaosmanoğlu: II. Abdülhamit Dönemi
- Şafak – Sevgi Soysal: 12 Mart Muhtırası
- Yarıya Tuz Basmak – Attila İlhan: Kore Savaşı

CEVAP: A

26. Soruda söz edilen eser, Ahmet İhsan Tokgöz'ün Fransa, İngiltere, Almanya, Avusturya vb. ülkelerle ilgili gezi notlarından oluşmuş "Avrupa'da Ne Gördüm?" adlı eseridir. "Avrupa'da Bir Cevelan" ve "Paris'te Bir Türk" Ahmet Mithat Efendi'nin, "Frankfurt Seyahatnâmesi" Ahmet Haşim'in, "Avrupa Seyahatnâmesi" Mustafa Said Bey'in eseridir.

CEVAP: B

27. Ahmet Haşim'in "Göl Saatleri" şairin sanat anlayışını anlatır. "Göl Saatleri" deki Mukaddime ise onun sanat anlayışını tam manasıyla ifade etmektedir. Hâşim, sanatını ve dünya görüşünü işte bu dört mısra içine sığdırmıştır. Haşim'e göre hayat; şekillerden, renkli yansımalarla ibarettir. Burada şairin hem yaşayış tarzını hem şiir anlayışını bulmaktayız. Hâşim'in hayat karşısında aldığı durum bir seyirci tavrıdır. İster devrinin tek tük de olsa edebî hareketlerine karışsın, isterse savaşa katılsın; bu seyirci tavır hiç değişmez. O, daima hayatın ve cemiyetin dışındadır ve realiteden kaçış halindedir. Şiir anlayışına gelince cemiyetten kaçan bu içine kapalı şairin şiir anlayışı da bu mizahtan doğmaktadır. Ona bir sembolistten çok, bir empresyonist; görülen ânı derhal yakalamak, tespit etmek hususunda harikulade vizyoner bir ressam demek daha doğru olur.

CEVAP: B

28. Şiir, Ziya Osman Saba'ya aittir. Soruda verilen "Ömrü boyunca topluluğun şiir anlayışına bağlı kalan tek Yedi Meşaleci" ifadesi Ziya Osman Saba'yı akla getirmelidir.

CEVAP: C

29. "Yahya Kemal Beyatlı", geçmiş değerlere bağlı, kendine özgü bir şiir oluşturmuştur. Çağdaş Batı şiiriyle eski Türk şiirinin birleşimini sağlamıştır. Bir dönem Nev-yunanilik akımından etkilenmiştir. Eski şiiri tekrar yaşatmış bir şairdir. Divan şiirini çağdaş bir yorumla veren şiirleri vardır. Şarkı, rubai, murabba ve gazel gibi nazım biçimlerinin yanında Batılı nazım biçimlerini de kullanmıştır. "Türkçe ağzımda annemin sütüdür." diyen şair, şiirlerinde konuşulan Türkçeyi başarıyla kullanmıştır. Eski tarzdaki şiirlerinde dil biraz ağırdır. Ölümünden sonra şiir ve düz yazıları kitap haline getirilmiştir.

CEVAP: C

30. Haiku (Türkçesi, eğlenceli mısra) bugün, tüm dünyada meşhur olan geleneksel bir Japon şiir türüdür. Dünyanın en kısa şiir türü sayılır. Türk edebiyatında Haiku'yu incelemiş ve Haiku'dan etkilenmiş şair deyince akla Orhan Veli gelir. Orhan Veli, bildiğimiz gibi şiirimize yeni bir üslup getirmiştir. Klasik uyaklı nazım türüne kafa tutan Orhan Veli'nin şiirleri hâlâ tartışılırken O gençler arasında giderek sevilen bir yazar olmuştur. Orhan Veli'nin Türkçe olarak yazdığı tam haiku düzeninde (5-7-5 hece ölçülü) iki şiiri:

"Gemliğe doğru denizi
göreceksin
sakın şaşırma" (O.Veli)

"Yosun kokusu
ve bir tabak
karides Sandıkburnu'nda"

CEVAP: D

31. "Eflaki" astronomi aliminden dersler aldığı ve büyü, simya ve ilm-i heyetle ilgilendiği için Eklaki adını almıştır. Asıl adı Ahmet'tir. İki önemli eseri vardır. "Menakıbü'l Arifin" ve Meratibü'l Kaşifin" dir. Menakıbü'l - Arifin adlı eserini Ulu Arif Çelebi'nin isteği üzerine yazılmış Farsça bir eserdir. Mevlevilik açısından önemli olan eserde Mevlana ve Mevlevi büyükleri hakkında bilgi verir.

CEVAP: B

32. Kutupnâme (Kıssa Nâme-i Midilli) Nevi'ye ait değil Uzun Firdevsi'ye aittir. Firdevsi'nin asıl adı Şerafettin b. Hızır'dır. Barak Baba Risalesi'ni yorumlamış ve bu şekilde Sünni ve Bektaş-i Alevi kültürlerini kaynaştırmıştır. "Dastan-ı Ceng-i Aheng-i Efrasiyab-ı Türk" adlı eseri Türk toplumuna ait bir destan gibi yazmıştır. Firdevsi'nin çok fazla eseri vardır Kutupnâme adlı eserinde Osmanlı tarihinin özellikle II. Beyazıt döneminde Ege Adalarının fethinden bahsetmiş, 1501 Midilli Baskını hakkında bilgiler vermiştir.

CEVAP: E

33. Yunus Emre'ye ait olan Risaletü'n Nushiyye adlı eserin özellikleri A, B, D, E şıklarında doğru bahsedilmiş ama C şıkkındaki bilgiler Yunus Emre'nin Divanı'nda bulunan özelliklerdir. Yunus Emre, Sakarya yakınlarında Taptuk Emre'nin dergahında uzun yıllar yaşamıştır. UNESCO Yunus Emre'nin 650. yıl dönümünde 1991 yılını Yunus Emre yılı ilan etmiştir.

CEVAP: C

34. Tenasüp sanatı aralarında anlam ilgisi olan ikiya da daha fazla sözcüğün bir arada kullanılmasıdır. Yukarıdaki beyitte Sultan ile ilgili mülk, ferman, hüküm kavramları aynı beyitte kullanılmıştır. Beytin günümüz Türkçesi çevirisi "O peri gibi güzel, güzellik ülkesinin sultanıdır. Bu ülkede hüküm onun hükmü, ferman onun fermanıdır."

CEVAP: C

35. Eser Camasbnâme – Ahmed-i Dai'ye ait önemli bir eserdir. Ahmed-i Dai, eserde Şah-ı Maran'ın yanında Danyal Peygamberin Oğlu Camasb'ın geçirdiği yılları ele almıştır.

CEVAP: E

36. "Cevahir-i Bevhâr-i Mesnevi" adlı eser Mesnevi şerhleri üzerine yazılmış Sarı Abdullah'a ait bir eserdir. Sarı Abdullah'ta tasavvuf etkisi görülmektedir.

CEVAP: C

37. Yusuf Emiri'nin "Dehnâme" adlı eseri önemli mesnevidir. Yusuf Emir'i Çağatayca yazan bir şairdir. Dehnâme adlı eserini Baysungur Mirza'ya ithaf etmiştir.

CEVAP: A

38. "Tervihü'l Ervah" Mesîhi'ye ait bir eser değil Ahmedî'ye ait tıpla ilgili önemli bir eserdir. Tervihü'l- Ervah Ahmedî'nin, Mısır'da tıp eğitimi almış mesnevi tarzında yazdığı, tıpla ilgili bölümünden anatomi, patoloji, farmakoloji vb. temizlik gibi alan ve çalışmalardan bilgi verdiği eserdir.

CEVAP: A

39. Hallacı Mansur, tasavvufun en önemli temsilcilerinden biridir. Bu anlayışla tek gerçek aşk, Allah'a duyulan aşktır ve bizler Tanrı'nın yansımaları olarak bu dünya üzerinde yaşamımızı sürdürürüz. Hallacı Mansur, "Ene'l-Hak" dediği için idam edilmiş. Dizelerde geçen "Dâra girmek" sözü yine Hallacı Mansur'u çağırıştırır.

Cevap: B

40. Eşleştirmeler şu şekilde olmalıdır:

Tiryaki: Adı çoğunlukla "Nokra Çelebi" diye geçer. Konuşmaların en can alıcı noktasında başı önüne düşüp uyuklamaya başlayan bir tiptir. Elinde genellikle tütün çubuğu bulunur.

Beberuhi: İşî gürültüye, bağırtıya, yaygaraya getirip sövüp sayar; yılışık, alaycı herkesle dalga geçen denizsiz bir cücedir.

Laz: Oyunda kayıkcılık ve kalaycılık yapar, çabuk sinirlenir, çabuk yatıştır. Yerinde duramayan sustuğu zaman heykel gibi duran, konuştuğu zaman makine gibi konuşan karşısındakini dinlemeyen bir tiptir.

Tuzsuz Deli Bekir: Perdedeki kişileri zorbalığıyla ürkütür, olaylar karmaşık bir durum aldığı anda ortaya çıkıp sorunu çözerek oyunu sona erdirir.

Çelebi: Karagöz ve Ortaoyununda genç erkeği oynayan, İstanbul ağzıyla konuşan bir tiptir.

Cevap: D

41. Bu şiir, Bayburtlu Celali'nin ölen karısı için söylediği ağıttır.

Salavatlama: Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin önemli ritüellerinden olan Salavatlama, Yağlı ve karakucak güreşlerinde Cazgır'ın pehlivanları er meydanına güreşmek için salmadan önce söylemiş olduğu manzume yüklü sözleridir. Bazı bölgelerde buna "dualama" ve "pehlivan okşaması" da denilmektedir.

Cevap: C

42. Parçada sözü edilen sanatçı Rıza Tevfik Bölükbaşı'dır. Hece vezninde yazdığı şiirlerle tanınan Rıza Tevfik Bölükbaşı, felsefeye merakı nedeniyle "Filozof Rıza" olarak anılırdı.

CEVAP: E

43. Soruda, bağlam merkezli yöntemlerden "işlevsel kuram"ın özellikleri verilmiştir. Bu kuramın temsilcileri Malinowski, F. Boas ve Herkovist'tir.

CEVAP: B

44. Alpamış Destanı: Özbekler, Karakalpaklar, Altaylılar arasında 50 kadar destancıdan derlenmiş, 150'yi aşkın çeşitlemesi vardır. Uzunlukları 5 bin ile 50 bin kelime arasında değişen bu yoldaki metinlerin 27'si basılmıştır.

CEVAP: E

45. Soruda bırakılan boşluklara sırasıyla 1) Battalname 2) Danişmendname 3) Hamzaname 4) Saltukname getirilmelidir.

CEVAP: C

46. Türk sözlü kültür kaynaklarında da sıklıkla kullanılan "yedi kez dolup boşalma motifi" ile Nuh Tufanı gibi olaylara gönderme yapılmıştır. Bu söyleyiş, konusu bakımından Eskatoloji mitleri içerisinde değerlendirilir. İnsanın ve dünyanın geleceği, tufan ve kıyamet gibi konular "Eskatoloji" mitleri başlığı altında incelenir.

CEVAP: D

47. Bozlak, Türk Halk edebiyatında bir uzun hava türüdür. Öyle ki Çukurova yöresindeki bozlakların kime ait olduğunu anlamının bir ölçütü de şiirlerde kullanılan kalıp ifadelerdir. Bir bozlak "Aydost" ile başlarsa Dadaloğlu'na, "hey hey" ile başlarsa Köroğlu'na, "Ahey" ile başlarsa Karacaoğlu'na aittir.

CEVAP: B

48. Duvaggapma bölümünde hikâyesini mutlu sonla bitiren aşık, adına "toy" denilen neşeli bir türkü söyler. Sevdalıların birbirine kavuşamadığı veya öldükleri hikâyelerde ise "bayatı" makamında acıklı türküler söyler.

CEVAP: E

49. Dört ya da beşten artık dizayle kurulan manilere "artık mâni" ya da "yedekli mâni" denilmektedir.

CEVAP: D

50. "Homer Sorunu" Sözlü Formül Kuramı ile ilgilidir. "Ur-Form" (ilk şekil) Tarihi-Coğrafi Form Kuramı ile ilgilidir. "İnsan ruhu her yerde bir ve aynıdır." Gelişme Kuramı ile ilgilidir. "Dünya üzerinde ilk kültür ve medeniyet oluşturan merkez Mısır'dır." Yayılmacıların görüşüdür.

CEVAP: A

Bu testte 50 soru vardır.

1. “Anne ve babanın sözlerini işittiğin zaman reddetme; mala mülke ve ikbale eriştiğin zaman kibirlenip böbürlenme ve taşkınlık etme. Arkadaşlarınla iyi geçin (onlara) karşı çıkıp başkalarını seçme. Yumuşak huylu tavuğu iyi gözet kırlarda sülün arama. Ağır ve zahmetli işlerini başkasının sırtına yükleme, kendini öylesine aç bırakıp başkalarını doyurma.”

CEVAP: E

2. Günümüz Türkçesi çevirisi: “Bilgisizliğiniz yüzünden, kötü (davranışlarınız) yüzünden amcam kağan vefat etti. Başına Kırgız kağanını balbal diktim.” -Maduk eki Göktürk Türkçesinde belirsiz geçmiş zaman ekidir ama parçada kip eki olarak kullanılmamıştır ve burada zarf-fiil ekidir.

CEVAP: A

3. Türkçe ilk yazıt “Bugut” yazıtıdır. İlk Türkçe ve ilk Runik alfabeli yazıt “Çoyren”dir. Runik alfabesiyle yazılan ilk kitap “Irg Bitig”dir.

CEVAP: B

4. Bu soru doğrudan bilgiye sahip olmakla çözülebilecek eleyici bir sorudur. Metin içeriğine bakıldığında Doğu Türkçesinin dil özelliklerini taşımaktadır. Bu sebeple C, D ve B seçenekleri elenir. Güçlü çeldirici E seçeneğidir. Ama parçadan anlaşılabilecek üzere Arapçadan ve Farsçadan çok kelime katmadım, demiştir. Muhakemet’ül-Lugateyn Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu ispatlamak amacıyla yazılmıştır. Bu ispatı kanıtlamak için Farsça kelimelerle Türkçe kelimeleri karşılaştırmak zordur. Bu sebeple parçada “ Farsçadan çok kelime katmadım.” ifadesi bu eserin amacına ters düşer.

CEVAP: A

5. Altay dilleri üzerine yapılan çalışmalar Almanyalı bilgin W. Schott ile disipline girmiştir. Tatar dilleri terimini ise 1836’da yazdığı “Versuch über Tatarischen Sprachen” adlı eserinde kullanmıştır.

CEVAP: B

6. Belirtme hal eki +(y)l şeklini almıştır. +nı şeklinde belirtme hal eki görülen bir metin kesinlikle Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olamaz. Kelime başı “b-”ler düşmüştür. Diğer lehçelerden ayıran bir özelliktir. Bolsa > olsa Kelime başı “y-”ler düşmüştür. Bu da belirleyici bir özelliktir. Yinçü > inci Kişi zamirleri men, -van, -vam, -anın, -vuz, siz, -lar şeklindedir. Bulunma +da, ayrılma +dan ekleridir. -Isar ve -sa gerek: Gelecek zaman kipidir. Bu özelliklerden yola çıkarak metin Eski Anadolu Türkçesi dönemine aittir.

CEVAP: B

7. Ötümsüzleşme (sertleşme-tonsuzlaşma) b>p değişimi ile kelime sertleşmeye uğramıştır.

CEVAP: B

8. Alttürkische Studien adlı eser, Strahlenberg yerine Radloff’a aittir. 6 ciltten oluşur.

CEVAP: D

9. Kıl-gu: Sıfat-fiil eki

Bu hadis ve bu hadisni: işaret sıfatı

Ayak+ga: Yönelme hal eki

Hadis+ni: Belirtme hal eki

Zarf-fiil eki kullanılmamıştır.

CEVAP: E

10. Bu cümle yapısına göre basit bir cümledir. Çünkü tek bir yargı bildirir. Bu cümle yapısına göre özdeşi A seçeneğinde verilmiştir.

B seçeneğindeki cümle girişlik birleşik bir cümledir.

C seçeneğindeki cümle girişlik birleşik bir cümledir.

D seçeneğindeki cümle sıralı bir cümledir. İki yargı bildirir.

E seçeneğindeki cümle de sıralı bir cümledir.

CEVAP: A

11. Bil+ge, yorı+t: Türemiş sözcük;

alp, bodun: Basit sözcük

Edgü: Parçada sıfat tamlamasını (bilge kişig, alp kişig) nitelemiştir.

Kıdmaz ermiş, yorıtmaz ermiş: ek fiil ve birleşik zamanlı fiil

CEVAP: D

12. Uygur metinleri üzerine ilk yayın veren kişi: Müller, İlk gramer kitabı: A. Von Gabain

CEVAP: D

13. Türk lehçeleriyle ilgili bilgi veren ilk eser Divân-ı Lügâti't-Türk'tür. Mahmut bu eserde Türk dilini Doğu Grubu: Kıpçak, Kırgız, Bulgar dilleri, Peçenek ve Oğuz grubu lehçeleri Batı Grubu: Hakaniye, Karluk, Çiğil. diye sınıflar.

CEVAP: E

14. Genceli Nizâmî'nin Hüsrev ü Şîrîn mesnevisinin Harezmi Türkçesiyle yapılan ilk manzum çevirisini Kutb yapmıştır.

CEVAP: D

15. Tuva Türkçesine ait C seçeneğinde verilen bilgi doğru değildir. Çünkü Tuva Türkçesinde hece ve söz sonundaki "d" sesi "t"ye döner. Ünlüler arasındaki "d" sesi ise korunur.

CEVAP: C

16. Kemal Tahir: (Esir Şehrin İnsanları, Esir Şehrin Mahpusu, Yol Ayrımı)

Fakir Baykurt: (Yılanların Öcü, İrazca'nın Dirliği,

Kara Ahmet Destanı) Tarık Buğra: (Küçük Ağa, Küçük Ağa Ankara'da, Firavun İmanı)

Adalet Ağaoğlu: (Ölmeye Yatmak, Bir Düşün Gecesi, Hayır)

"Nazlı Eray"ın nehir roman özelliği gösteren eserleri yoktur.

CEVAP: E

17. 1941'de çıkan ve üç kişinin (Orhan Veli - 25 şiir, Melih Cevdet - 16 şiir, Oktay Rıfat - 21 şiir) şiirleriyle şekillenen "Garip" kitabında, söz konusu makale yayımlanır. Kitabın logosu olan "Bu kitap sizi alışılmış şeylerden şüphe etmeye davet edecektir." şeklindedir.

CEVAP: E

18. Sorudaki şiir, Ahmet Haşim'in "O Belde"sidir. Ahmed Haşim'in nesri de şiirleri kadar güzel ve etkileyicidir. Üç nesir kitabı da (Bize Göre, Gurabahâne-i Laklakan ve Frankfurt Seyahatnamesi) çoğu gazete ve dergilerde yayınlanmış kısa makalelerden derlenmiştir. Günümüzde köşe yazısı, o günlerde ise fıkra adı verilen bu türün zirvesi denecek kadar başarılı olan bu yazılarda Ahmet Haşim şiirlerinin, özellikle ilk şiirlerinin aksine sade ve duru bir dil kullanmış, sözü uzatıp büyütmeden, kısa yoldan genellikle tek sayfada sözünü söyleyip bitirmiştir.

CEVAP: C

19. • "Üzgün Kediler Gazeli" Haydar Ergülen
• "Gün Ola", "Nâbîga" Süreyya Berfe
• "Galile Denizi", "Kül" İlhan Berk
• "Aşk İki Kişiliktir", "Kızıma Mektuplar" Atol Behramoğlu

CEVAP: D

20. Kemal Özer'in İkinci Yeni ile ilişkisi kısa sürse de ilk dönem şiirlerinde bu anlayışın önemli etkileri söz konusudur. Şairin toplumcu gerçekçi çizgide kaleme aldığı eserlerinde ise genellikle belli bir tema ve öğelere yöneldiğini görmek mümkündür. Bu dönemde özellikle işçi sınıfının sorunları onun şiirlerinin odak noktası hâline gelir.

CEVAP: A

21. Parça, Talip Apaydın'ın "Sarı Traktör" romanından alınmıştır. Talip Apaydın, Necati Cumalı, Orhan Kemal ve Dursun Akçam toplumcu gerçekçiler içerisinde değerlendirilirken Tarık Buğra, bireyin iç dünyasını esas alan yazar olarak değerlendirilir.

CEVAP: E

22. Ceyhun Atuf Kansu "Kızamuk Ağrısı" şiirinde, kızamık hastalığı nedeniyle yaşanan ölümlerden duyduğu acıyı geleneksel ağıtlarımızda olmayan bir ifade tarzı ile anlatmıştır. Şair; hem hekim olarak görev yaptığı bu yerde ölümlerin önüne geçememekten hem de aydın insanların ve devletin bu ölümleri önlemek için bir çaba sarf etmemesinden derin üzüntü duymaktadır. Bu üzüntü geleneklerimizde var olan "ölen kişilerin ardından ağıt söyleme" şeklinde dışa vurulmuştur. "Kızamuk Ağrısı" şairin sosyal bilinci kullanarak, geleneklerimizde yer alan ağıtlara farklı bir soluk katarak kaleme aldığı bir şiirdir.

CEVAP: B

23. I. şiir parçası Orhan Veli'ye aittir.

II. ve III. şiir parçaları Cemal Süreya'ya aittir.

IV. şiir parçası Oktay Rifat Horozcu'ya aittir.

"İkinci Yeni şiir anlayışı" nesnenin genel görüntü dünyasını değiştirme dileğiyle soyutlama yoluna gider ve gerçeküstü bir tablo gibi, eşyalar arası sınırları kaldırarak biçimsel farklılıkları aşmayı dener.

CEVAP: A

24. Özellikleri verilen gazete, İngiliz William Churchill tarafından devlet destekli çıkarılan ve ilk yarı resmi gazete olan Ceride-i Havadis'tir.

CEVAP: C

25. Ali Ekrem, Servet-i Fünûn şiiri hakkında kendi görüşlerini içeren "Şiirimiz" adlı bir makale kaleme almıştır. Tevfik Fikret, derginin başyazarı olması nedeniyle önce bu makaleyi olduğu gibi yayımlama sözü verdiği hâlde sonradan yazının bazı bölümlerini çıkararak yayımlamıştır. Bu durum karşısında çok kızan Ali Ekrem, günlük olarak çıkan "Servet" ve "Malûmat" gazetelerinde, Servet-i Fünûn'da makalesinin kısaltıldıktan sonra yayımlandığını ilan etmiştir. Ardından da söz konusu makaleyi "Malumat" dergisinde olduğu gibi yayımlamıştır. Bu makalesinde Ali Ekrem, Cenap Şehabettin ve Tevfik Fikret'in şiirlerindeki olumsuzlukları eleştirmiştir. Bu durum, Servet-i Fünûn edebî topluluğu için yol ayrımı olmuştur. Gittikçe hırçınlaşan Tevfik Fikret, çevresine ve kendisine zarar veren davranışlar sergilemeye başlamış ve sonunda derginin sahibi Ahmet İhsan'la da araları açılmıştır. Fikret, başyazarlığı bırakarak köşesine çekilmiş; ondan boşalan makama Hüseyin Cahit Yalçın getirilmiştir. Yavaş yavaş yazar kadrosunu kaybeden dergi, Hüseyin Cahit'in 1901 yılında Fransızcadan çevirdiği "Edebiyat ve Hukuk" adlı makalenin yayımlanmasıyla kapatılmıştır. Süresiz kapatılan dergi, her ne kadar 6 ay sonra yeniden yayın hayatına devam etmişse de artık eski heyecan ve havasından çok uzakta sıradan bir mecmua görünümüne bürünmüştür.

CEVAP: E

26. Recaizade Mahmut Ekrem'in her güzel şeyin şiirin konusu olabileceği görüşü, Ahmet Haşim'in şiirde anlamın arka planda olduğu görüşü, Sait Faik'in eserlerinde sıkça işlediği insan sevgisi temi bilinmelidir. Fakat Ziya Gökalp'in şair tarafı diğer yönlerinin gerisinde kalmış; düşünce adamı Gökalp, sosyolog Gökalp, kültür ve medeniyet konularının, Türk hayatının sürekli araştırmacısı Gökalp, şair Gökalp'ı arka plâna itmiş böylece onun hep öbür yanları üzerinde durulagelmıştır. Ziya Gökalp'in şiir yazmaktaki gayesi; Yahya Kemal Beyatlı gibi zengin hayalleri, derin hisleri, ince fikirleri işleyen sanat eserleri yaratmak değildir. O şiirlerinde her şeyden önce "şuur" a önem vermiştir.

CEVAP: C

27. Ziya Gökalp'a göre sosyal inkılâp, eski hayatı beğenmeyerek yeni bir hayat yaratmaktır. Yeni hayat demek; yeni iktisat, yeni aile, yeni felsefe, yeni ahlak, yeni siyaset, yeni hukuk demektir. Eski hayatı değiştirmek, yeni bir yaşayış yaratmakla mümkündür. Yeni hayatı yaratmak ve anlamak için hakiki kıymetleri aramak ve bulmak lazımdır. Gökalp, Yeni Hayat başlığı altında bir araya getirilen şiirlerinde Türkçülük mefkûresini geniş halk kitlelerine daha kolay tanıtabilmek ve onu duygu temelinde işleyebilmek için Türkçenin adeta bütün imkânlarını seferber eder.

CEVAP: B

28. İlhan Berk, hem şiirleri hem yaşantısıyla anlamı şiirden tamamen atarak şiirimizin en ucunda durmaktadır. Nitekim, Behçet Necatigil; onu "şiirimizin uç beyi" olarak nitelemiştir.

CEVAP: C

29. Ahmet Kutsi'nin şiirlerini tema bakımından ikiye ayırmak mümkündür: Şahsi duyguları işleyenler ve yurt sevgisini dile getirenler. Şahsi duygularına yer verdiği şiirlerinde aşk, tabiat, metafizik (ölüm, hayat) gibi temalar; yurt sevgisini dile getiren şiirlerinden dolayı "memleketçi şiir" in temsilcileri içinde yer alır. Ahmet Kutsi, "Orda Bir Köy Var Uzakta" adlı şiirini babasının memleketi olan Apçağa Köyü (Erzincan/Kemaliye) için yazmıştır.

CEVAP: D

30. "Bu Ülke", Cemil Meriç'in doğu-batı mevzuu, sağ-sol çatışması gibi mevzulara değindiği kitabıdır. Cemil Meriç kitabında Türkiye'deki edebiyat ve siyaset dünyasını, doğunun fikir alemini ve önemli düşünce insanlarını ele almaktadır. Meriç kitabı için şunları söylemiştir: "Bu sayfalarda hayatımın bütünü, yani bütün sevgilerim, bütün kinlerim, bütün tecrübelerim var. Bana öyle geliyor ki, hayat denen mülakata bu kitabı yazmak için geldim; etimin eti, kemiğimin kemiği".

CEVAP: B

31. Subh-dem dem urmasa sırr-ı Ene'l-hakdan eger Gâlibâ Mansûr-veş asılmaz idi dâra gül

Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâilâtûn / fâilûn kalıbıyla yazılmıştır. Aruz uygulamaları sırasıyla: "subh: med, urmasa: imale, sırr-ı: imale, mansûr: med, asılmaz: imale, idi: imale" uygulamaları yapılır.

CEVAP: D

32. Mef û lû / Me fâ î lûn / Mef û lû / Me fâ î lûn kalıbıyla yazılan bu beyite en uygun kelime grubu peymâne / azîmet kelimesi kalıp gereği (--. / . - -) hecelere ihtiyaç vardır. En uygun kelimeler bu seçenektir.

CEVAP: A

33. Bu beyittin anlamı: "Aşk bana Mansur'a olan tecellideki ateştir. Darağacının her direği de benim için bir Tûr dağı ağacı gibidir."

Aşk âteş-i tecellî-i Mansurdur bana (13 heceden oluşuyor.) (---...---...-.)

Her cûb-ı dâr bir Şecer-i Tûrdur bana (12 heceden oluşuyor) (--...-...-...-)

Şimdi aruz kalıbını bulmaya çalışalım.

Bir dize 13 diğeri 12 her türlü bir med yapılacağı görülmektedir. Aruz kalıbı içerisinde en uygun kalıbı bulmak gerekir.

Aşk âteş-i tecellî-i Mansur'dur bana (kelime sonu ünsüzle biten ve uzun ünlüler kapalıdır. Uzun olmayan ünlüler açıktır. Kelimeye bakılmaksızın son hece her zaman kapalıdır. Ateş-i kelimesinde (vasl-ulama) yapılarak hece açık hale getirilecek. İlk kısımda bunu yaptığımızda da (--..) şeklini alır. İkinci dizenin ilk kısmına baktığımızda (--..) bu şekilde baktığımız da mefûlû kalıbı daha ağır basmaktadır. Mansûr kelimesinde med yapılacak (med: bir buçuk hece demektir. Eksik olan kalıbı tamamlamaktır. Türkçe olmayan kelimeler de iki ünsüz harf ve uzun ünlünün olduğu yerlerde med yapılır.) Kapalı heceden sonra bir açık hece en uygun yerde yapılır. Bu uygulamaları yapınca birinci dize (--..-...-...-...-...) bu şekilde baktığımızda mefûlû/ fâilâtû/mefâilû/fâilû kalıbı ile yazılmıştır. (.) ikinci nokta kapalı hale getirilecek zihaf yapılacak (-) kapalı hece olacak. İkinci bölümdeki son kapalı hece imale yapılarak açık hale getirilecek ve aruz kalıbı bulunmuş olur. (--..-...-...-...-...) yazdığımız kullarlar uygulandığında bu aruz kalıbı ortaya çıkar.

İkinci dizece 2 tane med yapılacaktır. Dâr kelimesi kapalı ünlü var ve aruz kalıbına uygun hale getirmek için burada med yapılarak bir açık hece yazılacaktır. Secer-i kelimesinde vasl-ulama yapılarak açık hale getirelecek. Turdur kelimesinde yan yana iki ünsüz var ve med yapılabilir (med -. kapalı hecenin yanına açık bir hece koymaktır.) sece-ri kelimesinde ki sondaki açık hece imale yapılarak kapalı hale getirildiğinde bu kalıp ortaya çıkar. (--..-...-...-...-...) Bu dizelerin kalıbı mefûlû / fâilâtû / mefâilû / Fâilûn kalıbı ile yazılmıştır.

CEVAP: A

34. E şıkında verilen tanım murabbanın bir şekli olan Terbi'dir. Terbi dörtleme demektir, beyitlere aynı vezin kafiyede iki mısra daha eklenerek yapılır. Eklenen mısralara zamime denir. Muhammes ise beşleme demektir. Muhammesler beş mısralık bentlerden oluşur. Muhammes, Tardiye, Tahmis, Taştir şeklinde beş mısralık bent çeşitleri vardır. Muhammes, genelde 4-8 bentten oluşan uyak düzeni aaaaa/bbbba/cccca/... şeklindedir. Tardiye, muhammesin özel şeklidir. Aruzun sadece Mefûlû / Mefâilû / Fâilûn kalıbıyla yazılır. Genelde mesnevilerde ara söz olarak kullanıldığı söylenir. Tahmis, beyitlerin önüne üç mısra daha eklenerek yapılır. Tahmisle muhammes arasındaki fark tahmiste bulunan ikinci mahlastır yani beş mısralık bu nazım şeklinde iki mahlas vardır. Taştir kelime anlamı ikiye bölmektir. Beytin arasına üç mısra eklenerek yapılan taştirlere "tahmis-i muttarraf" denir.

CEVAP: E

35. Fuzuli bu eserinde II. Beyazıt'ı esrar-afyon, Şah İsmail'i ise şarap olarak sembolik kullanmıştır. Aruzun Feilâtûn / Mefâilûn / Feilûn kalıbıyla yazılmış, 540 beyitlik Türkçe münazara türünde bir mesnevidir. Fuzuli, Azeri Türkçesini kullanan gazelleriyle tanınmış 16.yy.ın önemli şairlerindendir. Bağdatlıdır. İstirap şairi olarak bilinir ve edebiyatımızın en lirik şairidir. Arapça, Farsça ve Türkçe Divan'ı ve birçok eseri vardır. En önemlileri Leyla vü Mecnun, Şikayetnâme, Beng ü Bade, Hadikatü's Süheda, Sohbetü'l Esmar, Enisü'l Kalp, Rind ü Zahid, Sıhhat ü Maraz, Su kasidesi.

CEVAP: C

36. Hatiboğlu – "Ferahnâme", Hakiki – "Metalî'u'l İman", Ahmedi – "İskendernâme", Şeyhoğlu – "Marzubannâme" şair ve eser eşleştirmeleri bu şekildedir. "Ukûdü'l-Cevahir" ise Ahmed-i Dai'ye aittir. Şair bu eseri II. Murad'a Farsça öğretmek amaçlı yazmıştır. Manzum bir sözlüktür.

CEVAP: E

37. Sebki-Hindi akımı: I numaralı öncülde yanlış bilgi yer almaktadır; somut değil daha çok soyut özellikler ağır basar. Sebki-Hindi akımı 17.yy. da daha çok ortaya çıkmış Hint Tarzı anlamına gelen bir akımdır. 19.yy.daki sembolizmi andırmaktadır. Şiirde anlamı derinleştirmek ve kapalı hale getirmek için kullanılmış dili ağırdır. Naili, Neşati, Figani, Şeyh Galip, Örfi gibi şairler bu akımın etkisinde kalmıştır. II ve III numaralı öncüller doğrudur.

CEVAP: D

38. Parçada bahsedilen Harut ile Marut sohbet eden iki melektir. Parçada açıklanan Harut ile Marut İran kaynaklıdır. İran kaynaklı bu kavramlar mitolojik özellikte divan edebiyatında kullanılmıştır.

CEVAP: A

39. Beytin günümüz Türkçesi çevirisi: "O okun ucu batınca gönlüm mutlu olur, nitekim ne zaman yağmur yağsa toprak yeşillenir." Hayalî'ye ait bu beyitte, peykân ve bârân sözcüklerini ikinci heceleri "sakin ve nûn"la bitmiş medli kullanılmıştır. â, û, î sesleri uzun ünlü değerini korurlar ama şairlerin zaman zaman bu kurala uymadıkları ve -ûn, -în, -ân ile biten heceleri bir açık bir kapalı hece değerinde yani meddli olarak kullandıkları da görülmektedir. Medd ölçü gereği kapalı bir heceyi bir buçuk hece gibi (-) şeklinde okunmasıdır.

CEVAP: E

40. 1 Kasım 1927'de Ankara'da "Anadolu Halk Bilgisi Derneği" adıyla kurulan bu organizasyon bir süre sonra "Türk Halk Bilgisi Derneği" adını aldı. "Halk Bilgisi Mecmuası" adı ile bir dergi çıkardılar.

CEVAP: D

41. Soruda özellikleri verilen kuram, Homeros'un Odesseia ve İlyada'sının sözlü kültür ortamının ürünü olup olmadığını anlamaya çalışan Milman Parry ve Albert B. Lord adlı araştırmacılarla takipçileri tarafından ileri sürülen "sözlü formül kuramı"dır.

CEVAP: C

42. Mehmet Fuad Köprülü'nün "Türk Edebiyatı Tarihi" adlı çalışmasında verdiği bilgiler, Türkiye'de kendisinden sonra yapılan çalışmalar için örneklik ve kılavuzluk etme görevi üstlenmiştir.

CEVAP: C

43. Halk hikâyelerinde kullanılan anlatım planı:

Fasıl: Anlatıcının hikâyeye geçmeden önce dinleyiciyi anlatılacak olaylara hazırlamak için birtakım şiirler ve türküler okuduğu, tekerlemeler söylediği bölüm.

Döşeme: Hikâyede olay anlatımına geçmeden önce anlatıcı kişi ve olay mekanlarını tanıtır. Hikâye zamanından bahseder. Çeşitli rivayetlere değinir. Asıl Hikâye: Hikâyenin özünü oluşturan olaylar anlatılır.

Duvaggapma: Bu bölümde hikâye ya mutlu ya da mutsuz biter. Çoğunlukla aşıklar birbirine kavuşamaz. Vuslat öte dünyadadır. Halk hikayelerinde sadece Aşık Garip mutlu biter. Hikâye mutlu bitiyorsa Duvaggapma (Duvak Kapama) denilen bir muhammes türkü söylenir.

CEVAP: A

44. X. yüzyılın birinci yarısına ait olan ve çeşitli Batı dillerine de çevrilen bu eser, birinci el kaynaklar arasında önemli bir yer tutar. Merûc ez - Zeheb (Altın Bozkırlar), araştırmacı ve tarihçilerin, özellikle de Türk tarihi üzerinde çalışanların mutlaka başvurmak zorunda oldukları bir kaynaktır.

CEVAP: E

45. I. Kojan, II. Padak, III. Küğ, IV. Baş/Başık. Takmak ile ilgili bilgi verilmemiştir. Takmak: Kalabalık karşısında ezbere şiir söylemek demektir.

CEVAP: D

46. Dede Korkut'un mukaddimesinde geçen: "Karılar dört dürlüdür; birisi "Solduran Sop"dur, birisi "Tolduran Top"dur, birisi "İvüntayağı" birisi de "Nice Söylesen Bayağıdır." Kısmından da anlaşıldığı gibi dört kadın tipi ön plana çıkarılmıştır. Dede Korkut hikâyelerinin sadece "Mukaddime" kısmında kadın tiplerinin eve bağlılığına göre karşılaştırıldığını ve iyi, kötü şeklinde değerlendirildiğini görüyoruz. Bu kadın tiplerinden üçünün istenilmeyen, birinin ise istenilen bir kadın tipi olduğunu görmekteyiz. İstenilmeyen tipler: Solduran Sop, Tolduran Top ve Nice Söylesen Bayağıdır. İstenilen tip: İvün Tayağı'dır. İvün Hanımı diye bir kadın tipi yoktur. Soruda "Solduran Sop" tipinin özellikleri verilmiştir. Günümüz Türkçesi de şu şekildedir: "Geldik o ki solduran soptur. Sabahleyin yerinden kalkar, elini yüzünü yıkamadan dokuz bazlama ile bir külek yoğurt bekler, doyuncaya kadar tıka basa yer, elini böğrüne koyar, der: 'Bu evi harap olası kocaya varalıdan beri daha karnım doymadı, yüzüm gülmedi, ayağım pabuç, yüzüm yaşamak görmedi der, ah nolaydı, bu öleydi, birine daha varaydım, umduğumdan daha uygun olaydı' der. Onun gibisinin, hanım, bekleri yetişmesin. Ocağına bunun gibi kadın gelmesin."

CEVAP: A

47. Oğuz Kağan Destanı, Oğuzların at sürülerine zarar veren ve insanları yiyen bir canavarın tehdidi sorunsalı ile başlar. Köroğlu Destanı ise Bolu beyi, güvendiği ve sevdiği seyislerinden biri olan Yusuf'a: "Çok hünerli ve değerli bir at bul." emrini verir. Seyis Yusuf, uzun süre Bolu beyinin isteğine göre bir at arar. Büyüdüklerinde istenen niteliklere sahip olacağına inandığı iki küçük tay bulur ve bunları satın alır. Bolu beyi bu zayıf tayları görünce çok kızar ve seyis Yusuf'un gözlerine mil çektirir. Bu sorunsal ile başlayan destan, seyis Yusuf'un oğlu Ruşen Ali'nin (Köroğlu) babasının intikamını alması ile son bulur.

CEVAP: A

48. Soruda verilen bölüm "Döşeme"dir. Bu bölümde aşıklar nesir biçiminde bir tekerleme söylerler. Soyut söyleyiştir. Olağanüstü bir mantığı, farklı bir dünyayı anlatabilen sözlerdir. Bazen bu tekerlemeler meddah ve Karagöz'de olduğu gibi başından geçmiş gibi anlatılır. Sonra bunun rüya olduğunu söyler.

CEVAP: C

49. Orta oyunu dört ana bölümden oluşur. Bunlar: Giriş, Muhavere, Fasil ve Bitiş'tir. Karşılıklı konuşma anlamına gelen Muhavere, oyunda Kavuklu ve Pişekâr arasındaki çeşitli konuşmalardan meydana gelen bu bölüm, kendi içinde "Arzbâr" ve "Tekerleme" olarak iki kısma ayrılır. Soruda bahsedilen bölüm, "Tekerleme" bölümüdür.

CEVAP: B

50. Zincirbend koşma: Bendlerinin dördüncü dizesinin kafiyesi bir sonraki bendin ilk dizesinin başında tekrarlanan koşmalardır. Zincirleme koşma ise, dize sonlarındaki kafiye kelimesinin bir sonraki dizenin başında yer almasıyla oluşturulur.

O ki yaratıldık turâb-ı Tûr'a
Perverdigâr Hak Subhan'ı biliriz
Turabın aslını yarattın nurdan
Nurdan evvel bir mekânı biliriz

Mekânda var iken nice bin şehir
Anı ziyet kıldı mûrg-u meher
Günde yetmiş kere eyledi teher
Ekl ettiği rızık u nânı biliriz"

CEVAP: A

Bu testte 50 soru vardır.

1. Ünsüz Sızıcılığı

- ğ>-v/-w, -ğ>-v/-w-, -g>-v/-w, -g>-v/-w-: koğ->kov-/kow-, kigür->kevür-, tügme>tüvme, bağ->bav, sağlık>savluğ
- b>-v, -b>-w-, -b>-w: eb>iw, seb>sew-, yubka>yuwka, sub>suw, bar>var
- b>-f: sub>suf, tabar>tafar
- k>-h-, -k>-h-, -k>-h: katun>hatun, kan>han, akça>ağça
- ç>-ş-, -ç>-ş-: keçi>keşi, çardağ>şardağ, bıçak>bışak

CEVAP: C

2. Harezmi Türkçesiyle yazılan sözlüklerin biçim, şekil ve içerik özelliklerini veren ve en temel kaynak olan eser: "Clauson Sözlüğü"dür.

CEVAP: A

3. Metnin günümüz Türkçesi çevirisi: "Canımdan özge vefalı yar bulamadım; Gönümden özge samimi sırlar bulamadım." Parçada "tapmadım" sözcüğü "bulmadım" anlamında kullanılmıştır. "tapmadım" tap- fiil kökü, -ma olumsuzluk eki -dım belirli geçmiş zaman 1. teklik şahıs ekidir. "Cânımdan, Könglümdin" buradaki +dan, +dın ayrılma hal ekidir. "Cânımdan, Könglümdin" sözcüklerinde iyelik eki kullanılmıştır. Parçada sıfat-fiil eki yoktur.

CEVAP: E

4. Bir ünsüzün boğumlanma noktasına o ünsüzün çıkışı denir. Çıkak bakımından ünsüzler:

- Dudak ünsüzleri: b, m, p
- Diş-dudak ünsüzleri: f, v
- Dil ucu-diş ünsüzleri: d, n, s, t, z
- Diş eti-damak ünsüzleri: ş, j, c, ç
- Damak ünsüzleri: g, ğ, k, y
- Diş-damak ünsüzleri: l, r,
- Gırtlak ünsüzleri: h

CEVAP: B

5. Metnin günümüz Türkçesi çevirisi: "Babür! Kendini yarsız kalmaya alıştı. Ben ki dünyayı (almak) istedim; bunca çabaladım, bir yar bulamadım." Parçada altı çizili "min" sözcüğü "ben" anlamında zamir olarak kullanılmıştır.

CEVAP: A

6. Altay dillerindeki zamir sistemi üzerine çalışan kişi ünlü Fin dil bilimci Castren'dir.

CEVAP: B

7. Çoyr Yazıtı, Çöyr Yazıtı ya da Çoyren Yazıtı Moğolistan'da, Sansar-Ula (veya Baga Sansar) Dağı'nın güney eteklerindeki kurgan yerinde İkinci Göktürk Kağanlığı döneminde mezar taşı olarak dikilmiş Türkçe yazıttır. İnsan vücudu şeklinde bir taşın ön tarafına oyulmuş altı satırdan ibarettir. Uzmanlara göre, heykel daha eski bir döneme ait olup yazıt için, yani dikili taş olarak sonradan kullanılmıştır. Satırlar insan vücudunun ön kısmında, boyundan karnın alt arasında oyulmuştur.

CEVAP: B

8. Kelime başı b ve y sesleri düşer. Diğer lehçelerden ayrılan önemli bir özelliktir. Bol>ol, yinçü>inci. Kelime başı t- sesi d-'ye dönüşür ayrıca k>g, ç>c seslerinde yumuşama meydana gelir. Bu özellikte diğer lehçelerden ayrılan önemli bir özelliktir. Temir > demir, körmek > görmek b>v, d>y, k>h sesleri sızıcılığı meydana gelir. Eski Türkçe döneminde -upan zarf-fiil eki EAT döneminde kesinlikle kullanılmaz. Bu ek -uban olur. -Uban ekini gördüğümüzde metin EAT dönemine aittir. Kelime içi -d- sesleri Çağatay dönemindeki gibi -y- sesine dönüşür. demek ki kelime içi d sesi y sesi şeklinde görürseniz o metin ya Çağatay ya da EAT dönemine ait olur. Bu sebeple cevap E olur.

CEVAP: E

9. Bu paragrafın günümüz Türkçesi: “Orada kalmış olanların her yönde hep mahvolarak ölecek yürürdünüz. Tanrı buyurduğu için kendim bahtım olduğu için kağan (olarak tahta) oturdum.” Bu kısım Kök Tigin Yazıtı’ndan alınmıştır. “Yorıyur ertig” (yürür idin)<yorı- (yürümek) -yur geniş zaman ve şimdiki zaman eki, er- i- fiili, -ti görülen geçmiş zaman, -g 2.teklik kişi ekidir. Yorı-yur erti-g: Altı çizili bölüm geniş zamanın hikâyesinin 2.tekil kişi çekimidir. “Sayu” kelimesinin kökü olan sa- (saymak, hesap etmek) anlamında bir köktür. “Kubratdım” kelimesi ise zengin kıldım değil “derledim, topladım” anlamındadır.

CEVAP: E

10. Bu paragrafta hakkında bilgi verilen eser Et- Tuhfetü’z-Zekiyye Fi’l-Lügâti’t-Türkiyye’dir. Kıpçak Türkçesi dönemine ait oldukça önemli bir sözlük ve gramer kitabıdır.

CEVAP: D

11. Bu paragrafta özellikleri verilen sözlük Mirza Mehdi Han Esserabadî tarafından 18.yy.da yazılan Senglâh Lugatı’dır.

CEVAP: D

12. C seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü “akıp” kelimesi zarf-fiile, “demek” kelimesi isim-fiile örnekken sıfat-fiili örneklendiren bir fiilimsi yoktur. “Bir çiçeğin rengine” kelime grubu şiirin ilk dizesinde dolaylı tümleş görevinde kullanılmıştır. “Çiçeğin rengi” kısmı belirtili isim tamlamasıdır. “Gövdemin yaralı tarafısın” cümlesi araya sıfat girmiş belirtili isim tamlamasıdır. “Akıp gidiyorsun işte bir çiçeğin rengine.” Cümlesi girişik birleşik cümleye örnektir. Şiirde geçen “sen, herkes” gibi kelimeler adıl yani zamire örnektir.

CEVAP: C

13. Bu metin Harezmi Türkçesi eserlerinden olan Kıssa-sü’l-Enbiyâ adlı eserden alınmıştır. Harezmi Türkçesinin ilk yapıtı olup Rabguzi tarafından yazılmıştır. Dini içerikli bir metin olduğu için kolay anlaşılırdır. Eserin içinde Kur’an’da adı geçen peygamberlerle ilgili menkıbeler anlatılır. Bu kısımda da Yusuf kıssasından bahsetmektedir.

CEVAP: C

14. Seçeneklerde verilen bilgilerin hepsi parantez içindeki döneme ait olarak doğru şekilde verilmiştir. Yani seçeneklerde verilen bilgilerden hepsi doğrudur.

CEVAP: E

15. İzole dil veya yalıtık dil, başka hiçbir dil ile akrabalığı olmayan bir doğal dildir.

CEVAP: C

16. Şiirin şairi Orhan Seyfi Orhon’dur. Sanatçı, gazetecilik ve öğretmenlik yapmıştır. Kurtuluş Savaşı sırasında İstanbul hükümetini destekleyen “Aydede” dergisinde çalışmıştır. “Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi” adlı manzum masalıyla sevilmiştir. Mizahi çalışmaları da vardır.

CEVAP: E

17. Parça, Latife Tekin’in “Sevgili Arsız Ölüm” eserinden alınmıştır. Metinde pastiş tekniği kullanılmıştır. Pastiche, postmodernist yönelimde kullanılan bir metinlerarasılık tekniğidir. Yazarın, başka bir yazarın ya da edebî türün dil ve anlatım özelliklerini taklit etmesiyle oluşan anlatım tekniğidir. Edebi türlere özgü söyleyiş tarzları yazar tarafından metnin temel üslubu olarak kullanılır.

CEVAP: C

18. Köprülüzâde Mehmet Fuat, Fecri Âti topluluğundayken Yeni Lisan hareketine ve millî edebiyata en güçlü eleştirileri geliştirmiştir. Fakat daha sonra Ziya Gökalp ile tanışmasıyla Türk kültürünün her alanında millileşmeyi savunmuştur.

CEVAP: D

19. • “Cengiz Han’ın Bisikleti”: Refik Erduran
 • “Deli İbrahim”: Turan Oflazoğlu
 • “Açıl Sofram Açıl”: Eflatun Cem Güney
 • “Taşları Yemek Yasak”: İsmet Özel

CEVAP: B

20. Parçada tanıtılan sanatçı ve “Yürümek”, “Yenişehir’de Bir Öğle Vakti”, “Şafak” eserlerinin yazarı, Sevgi Soy-sal’dır.

CEVAP: E

21. Parçada tanıtılan edebiyat kuramcısı ve “Edebiyat Ku-ramları ve Eleştiri” ve “Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış” eserlerinin yazarı, Berna Moran’dır.

CEVAP: C

22. Parçada hakkında bilgi verilen sanatçı, Hüseyin Nihal Atsız’dır. Türk dilini, tarihini ve edebiyatını gayet iyi bilen Atsız, özellikle Türk tarihinin Göktürk kısmında uzman-laşmıştır. Çok sevdiği bu devreyi “Bozkurtların Ölümü” ve “Bozkurtlar Diriliyor” adlı iki eser ile romanlaştırmıştır.

CEVAP: D

23. Parçada tanıtılan edebiyat tarihçisi ve “Resimli Türk Edebiyatı Tarihi” ve “Türkçenin Sıraları” eserlerinin ya-zarı, Nihat Sami Banarlı’dır.

CEVAP: A

24. Parçada tanıtılan sanatçı ve “Küçük Dünya” ve “Azap Toprakları” eserlerinin yazarı, Emine Işınısu’dur.

CEVAP: C

25. Tanzimat döneminde dil meselesiyle alakalı olarak or-taya çıkan tartışma, Tasvir-i Efkâr ile Ceride-i Havadis’in ek neşri olan Ruznâme-i Ceride-i Havadis arasında ya-şanmıştır. Başkalarının da katılımıyla büyümüş ve kısa zamanda bir edebiyat davasına dönüşerek, “Mesele-i mebhusetü anha” adıyla edebiyat tarihine geçmiştir. Ta-rihimizde, tenkit çıkırını açmış olması bakımından önem arz eden bu tartışma, dört ay kadar sürmüş ve bu süre sonunda son bulmuştur.

CEVAP: A

26. Sadullah Paşa, “19. Asır” manzumesinde insanoğlunun bir tarih boyunca elde ettiği bilgilerden daha fazla bilgi-nin 19. asırda elde edildiğini belirtir. Geçmişten gelen bütün anlayışların kökündendeğiştiğini söyleyerek yaşa-dığı asrın bir bilim ve bilgi asrı olduğunu söyler.

CEVAP: C

27. “Millî Edebiyat” döneminin ana prensiplerini “Sanat” şii-riyle kalıbına dökmüştür. Ziya Gökalp’e ait “Sanat” şiiri, “Millî Edebiyat’ın asıl poetikası” olarak düşünülebilir. Aruzu terk edip heceyi tercih etme, halkın konuştuğu ve anladığı millî dille yazma, başka lisanlardan dilimize geçmiş olan kelimeler yerine Türkçelerini tercih etme yoluna gitmiştir.

CEVAP: D

28. Halide Edip Adıvar'ın "Vurun Kahpeye" adlı romanındaki idealist öğretmen Âliye'dir. Reşat Nuri Güntekin "Acı-mak"ta, katı olmasına rağmen Cumhuriyet'in değerle-rini daha da ileri taşımak isteyen Zehra'nın şahsında bir öğretmen portresi daha çizer. "Çalıkuşu" romanında, ni-şanlısı Kâmrân'dan ayrılan Feride'yi, İstanbul'u terk edip Anadolu yollarında idealist bir öğretmen olarak görürüz. "Yeşil Gece" romanında da kasaba medresesine devam eden koyu dindar Ali Şahin, tahsilini ilerletmesi için İs-tanbul'a gönderilir. Ancak İstanbul'daki medresede ara-dığını bulamaz ve Darülmuallimine girerek "yeni bir din gibi gördüğü" öğretmenlik mesleğini tercih eder.

CEVAP: C

29. İkinci Yeni üzerine 1950'li yılların sonunda yapılan olumsuz eleştirilerde Attila İlhan ve Asım Bezirci öne çıkmaktaydı. Sorudaki parça, Asım Bezirci'nin "Halis Acar" takma adıyla Edip Cansever'le yaptığı söyleşi-den alınmıştır. Nitekim bu sözler, Asım Bezirci'nin Edip Cansever'e yönelttiği "İkinci Yeni" için genel olarak dü-şündükleriniz nelerdir? Sorusuna cevap olan sözlerdir. "İkinci Yeni'nin kuyumcu şairi" olarak tanınan Edip Can-sever, şiir sanatını bir tutku olarak görmüş ve dizelerini bu yolda yazmıştır.

CEVAP: B

30. Salah Bırsel'in asıl ününü gösterdiği alan denemeleridir. Bin bir gece denemeleri başlığı altında topladığı dene-meleri, birçok yazar ve eleştirmene göre Türkiye'de veri-len deneme örneklerinin en iyileridir. Şiir, tiyatro, roman ve eleştirileri onun diğer edebi türlerde de yetkin oldu-ğunu gösteriyor. Eserleri arasında "Ah Beyoğlu, Vah Be-yoğlu", "Boğaziçi Şingir Mıngır", "Nardenk" ve "Haydar Haydar" gösterilebilir.

CEVAP: D

31. Beyitte "Tecahülü Arif" sanatı yapılmıştır. Tecahülü Arif şairin bildiği bir durumu bilmezlikten geldiği bir sanattır. Şair, sevgilisinin kendisine buse mi vuslat mı sözümü verdiğini unuttuğunu belirterek bildiği bir şeyi bilmezlik-ten geliyor.

CEVAP: E

32. Hakkında bilgi verilen birinci kavram pendnâmedir. Pendnâmeler ahlak kitabı olarak da bilinir. Özellikle Gü-vahî'ye ait "Pendnâme" adlı eser önemlidir. İkinci bilgi verilen kavram ise surnâmedir. Şehzadelerin sünnet törenleri için yapılan şenlikler "sur-ı hitan", sultanların nişan ve evlenmelerini konu alan "sur-ı cihaz", padişah çocuklarının doğumu dolayısıyla tertiplenenler "veladet-i hümayun" şeklinde adlandırılır.

CEVAP: B

33. Bu şiirin kafiye örgüsü "aaaab" dir. Muhammes nazım biçimi "aaaaa" Tahmis "aaaab" tardiye "aaaab"dir. Tes-dis 6 mısradan oluşan nazım biçimidir bu sebeple direkt elenir. Müselles üç mısrayla kurulan nazım biçimidir bu sebeple direkt elenir. Geriye kalan üç seçenek arasında da kafiye örgüsü sebebiyle muhammes elenir. Tahmis, bir şairin gazelinin üzerine başka bir şairin üç mısra ek-lemesiyle oluşan bir nazım biçimidir ve şiirde iki mahlas olur. Şiirde iki mahlas yoktur ve seçenek elenir. Tardiye 5 mısrayla yazılan ve kendine özgü bir kalıpla yazılan şi-irdir. Kafiye şeması "aaaab"dir. Tardiye sadece "mefülû / mefâilün / (mefâilün) / feûlün" kalıbıyla yazılır. Yani mak-simum 10 heceden oluşur.

CEVAP: B

34. Necati Bey meselguy (atasözü) söylemede ün yapmış-tır. Sehi, İdris-i Bitlisi'nin tarihinde Necati'den "Hüsrev-i Rum" diye bahsedildiğini belirtmiştir. Kastamonu'da nakkaşlık yaptığı bilenen şair ayrıca Rumeli yöresinin özelliklerini eserlerine yansıtmıştır. Baki ve Fuzuli onun şiirlerine nazireler yazmıştır. Sade bir dil kullanan şair mahallileşme akımının kurucusu olarak bilinir.

En önemli eserleri: Necati Divanı, Kimyayı Sa'adet, Cami'ul-hikayat.

CEVAP: A

35. "Hadaikü'l-Hakayık" Agehi'ye ait değil Nev'îzâde Atâî'ye ait bir eserdir. Yazar eserde Kanuni Sultan Süley-man'dan yaşadığı zamana kadar yetişen ülema ve ma-şayihin hal tercümelerine değinmiştir.

CEVAP: C

36. Beyitte “Leylî” kelimesi (- -) iki kapalı heceden oluşmaktadır. Vezin gereği Leylî kelimesindeki “î” sesi uzun (kapalı) hece iken kısa (açık) hecehaline getirilmesi zihaf yapılması gerekir. Bu işlem sonucunda kelimenin aruza göre ses değeri bir kapalı bir açık (- .) hece olmuştur. Beytin günümüz Türkçesine çevirisi “Leyla’nın Mecnun’u, Şirin’nin Ferhad’ı varsa, sen de benim gibi bir aşığın olduğu için övün.” şeklindedir. Beytin ölçüsü Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün şeklinde aruz ölçüsüdür.

CEVAP: C

37. İktibas beyit içinde hadis veya ayet kullanılan söz sanatıdır. “Utlubü’l ilme velev bi’ssin”i hadistir açıklaması “İlim Çin’de bile olsa daima arayınız.” anlamındadır. Burada kullanılan hadisten dolayı iktibas sanatı yapılmıştır amaç anlamı güçlü kılmaktır.

CEVAP: B

38. Soruda kullanılan Musammat gazel örneğidir. Musammat gazel beytin iç uyak düzeni bulunan bir şeklidir.

Şeb-i hicran yanar cânım
töker kan çeşm-i giryânım
Uyadur halkı efgânum
kara bahtum uyanmaz mı?

CEVAP: D

39. “Mirkatü’l Edep” Farsçayı öğretmek amaçlı yazılan eser Karamanlı Nizami’ye ait değil Ahmedî’ye ait bir eserdir. Bu eser, Aydınoğullarından İsâ Bey’in oğlu için yazılmıştır. Ahmedî’nin asıl adı Taceddin İbrahim’dir. Eserlerinde genelde din dışı konular işlemiş divan sahibi ilk şairimizdir. Rahat bir hayat sürmüş I. Murad’ın himayesine girmiş ayrıca Yıldırım Beyazıt’ın sohbet arkadaşıdır.

Eserleri: Divan, İskendernâme, Cemşid ü Hurşid, Tervihü’l Ervah, Mirkatü’l Edep, Hayratü’l Ükala.

CEVAP: C

40. Soruda hakkında bilgi verilen Sünbülzade Vehbi, Meşih-i Tebrizi ve Cevri divan edebiyatının önemli sanatçılarıdır. Üç öncülde de yazar bilgiler şairler hakkında doğru bilgi içermektedir.

CEVAP: C

41. Dursun Yıldırım, folklor araştırmasını 5 grupta toplamıştır. Bunlar; Tanzimat’tan 1908’e kadar geçen süreyi Örtülü Devre, 1908’den 1920’ye kadar geçen süreye Türkçü Devre, 1920’den 1938’e kadar geçen süreye Sentezci Devre, 1938’den 1966’ya kadar geçen süreye Dergici Devre, 1966’dan günümüze kadar süregelen devreye de Bilimci Devre adını vermiştir. Dolayısıyla halkçı devre diye bir devre yoktur.

CEVAP: D

42. Halkın düşün, bayram, baharın gelişi, hasat mevsimi, bağ-bozumu vb. gibi bolluk ve bereketi, yenilik, dirlik ve düzeni temsil eden zamanlarda kendi içinde oynayıp sergiledikleri oyunlara “Köy seyirlik oyunları” denir. Bu oyunların tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Eski halk geleneğinde şölen, sığır, yağ törenlerinde dini bir temsil olarak ortaya çıkmış zaman içinde değişerek günümüze kadar ulaşmıştır.

Cevap: E

43. Dadaloğlu, Toroslardaki göçebe Türkmenlerin Avşar boyundandır. Şiirlerinde yiğitçe bir sesleniş olduğu gibi içli söyleyiş de vardır. İçinde bulunduğu tarih ve toplum olaylarını şiirlerine yansıtmıştır. Divan edebiyatından hiç etkilenmemiştir.

Cevap: D

44. Mürâcaa koşma, dizeleri karşılıklı konuşma şeklinde yani “dedim - dedi” sözleri ile başlayan koşmalardır. Bu koşmada âşık ve sevdiği birbirine hitap etmektedir. Bu nedenle bu dörtlük bir mürâcaa (dedim dedi’li) koşmadan alınmıştır.

Cevap: A

45. Performans Kuramı, performans olayının yapısını; icra-
nın çerçevesini, töresini, eylem akışını, anlatıcının an-
latma kabiliyetini, dinleyicilerin özelliklerini ve daha pek
çok faktörü inceleyen ve daha önceki kuramların ve yön-
temlerin eksikliklerini gideren bir kuramdır.

CEVAP: E

46. “Geçiş devri” teorisine ilk itiraz Şinasi Tekin’den gelmiş-
tir. Tekin, “1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni
ve Türk Dili Tarihinde Olga-Bolga Sorunu” başlıklı ya-
zısında (1974) bu değerlendirmenin ispatının mümkün
olmadığını, bu tür özelliklerin, iddia edildiği gibi Eski
Türkçe ile Oğuzca arasındaki bir geçiş dönemine ait ola-
mayacağını, böyle bir geçiş döneminin var olmadığını,
bunların tek tek kişilere ait dil özellikleri olması gerekti-
ğini belirtmiştir.

CEVAP: D

47. Farsçada on iki anlamına gelen düvazdehden oluşan
dövazı, kısaca on iki imamları sırasıyla zikrederek öven,
onlar hakkında bilgi veren şiirlerdir.

CEVAP: D

48. Dede Korkut Kitabı’nda kullanılan “yöm/yom” ifadesi
“dua”, “hayır duası”, “alkış” ve “uğur” anlamlarına gelir.
Alkış ve Kargış’ın bir halk edebiyatı türü olarak kabul
edilip edilmeyeceği tartışılmıştır. Halk edebiyatı araştı-
rmalarının önde gelen isimlerinden Pertev Naili Boratav,
Atasözü, Alkış ve Kargışları “100 Soruda Türk Halk Ede-
biyatı” adlı çalışmasında, her üç kavramı da tür olarak
değerlendirmiştir.

CEVAP: A

49. Ezgilerinden bağımsız düşünölemeyecek türküler, ezgi-
leri bakımından usullü ve usulsüz türküler olmak üzere
iki ana bölümde incelenmiştir.

Usullü türküler: Oturak, kırık hava, zeybek, karşılama,
şıkıltım, horon, datdiri, Sümmani ağzı adlarıyla bilinir.
Bunlara “ölçölü türküler” de denir. Usulsüz türküler: Ağıt,
bozlak, divan, hoyrat, kayabaşı, maya, türkmani adlarını
taşıyan çeşitleri bulunur.

CEVAP: B

50. Dede Korkut hikâyelerinin “Mukaddime” kısmında, kadın
tiplerinin eve bağlılığına göre karşılaştırıldığı ve iyi-kötü
şeklinde değerlendirildiği görölmektedir. Bu kadın tip-
lerinden üçünün istenilmeyen, birinin ise istenilen bir
kadın tipi olduğunu görmekteyiz.

İstenilmeyen tipler: Solduran Sop, Tolduran Top ve
Nice Söylesen Bayağıdır.

İstenilen tip: İvün Tayağı’dır. İvün Hanımı diye bir
kadın tipi yoktur.

Soruda “İvünTayağı” tipinin özellikleri verilmiştir. Günü-
müz Türkçesi de şu şekildedir:

“Evin dayağı” odur ki kırdan yabandan eve bir misa-
fir gelse, kocası evde olmasa, o onu yedirir içirir, ağırlar
azizler gönderir. O Ayişe, Fatıma soyundandır hanım.
Onun bebekleri yetişsin. Ocağına bunun gibi kadın gel-
sin.”

CEVAP: B

Bu testte 50 soru vardır.

1. Metnin günümüz Türkçesi çevirisi: “Bahar rüzgârı eziyetli kışı sürüp, götürdü; parlak yaz tekrar saadet yayını kurdu.” Yazkî yaz (bahar), +kî aitlik ekidir. Yaruk (parlak, aydınlık), yaru- fiil kökü, -k fiilden isim yapım ekidir. Yasın (yay+sı) +sı iyelik eki, +n belirtme hal ekidir.

CEVAP: A

2. Parçada “artugrakdur, mundaktur” -dur, -tur bildirme eki görevindedir ama ses uyumu tam değildir. “dipdür” di- (demek) fiil kökü, -pdür belirsiz geçmiş zaman 3. tekil şahıs eki yuvarlak ünlüdür. “killürni, burungını” +nı belirtme hal ekidir. “burungını” burun- (önce) +gı aitlik eki, +nı belirtme hal ekidir. “kilürni (geleni)” kil- (gelmek) fiil kökü, -ür sıfat-fiil eki, +ni belirtme hal ekidir.

CEVAP: A

3. Metnin günümüz Türkçesi çevirisi: “Miskin Yunus gideceksin, uzak seferler edeceksin; hasret ile kalacaksın ah ömrüm seni ne edeyim.” Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bu metinde kelimelerin doğru tahlili şu şekildedir: “gidisersin” (gideceksin) gid- fiil kökü, -iser gelecek zaman, -sin 2. tekil şahıs ekidir. “disersin” (edeceksin) id- fiil kökü, -iser gelecek zaman, -sin 2. tekil şahıs ekidir. “kalısarsın” kal- fiil kökü, -isar gelecek zaman, -sın 2. tekil şahıs ekidir.

CEVAP: C

4. Dudaksılaşma, damak ünsüzünün dudak ünsüzüne dönüşmesidir. Burada anfi > amfi kelimesinde bu özellik görülmektedir. “n” damak ünsüzünün “m” dudak ünsüzüne dönüşmesidir. Diğer kelimeler de ise “tıngla > dinle” t > d olmuş bu ötümlüleşme ve ön damaksılaşma (incelme), “adak > ayak” d > y olmuş akıcılılaşma (süreklileşme), “okşa > ohşa” sızıcılılaşma, “bişe > meşe” akıcılılaşma (süreklileşme) örneğidir.

CEVAP: C

5. A seçeneğinde verilen bilgi Uygur Türkçesinin “y” ağzının özelliğidir. “Y” ağzı Köktürkçedeki “ny” sesini “y”ye çevirir. Mani metinleriyle Köktürk harfli yazmalar çoğunlukla n ağzını, Burkan metinleri ise y ağzını temsil eder.

CEVAP: A

6. Türkçe, Altay dillerinin en eski yazılı kaynaklara sahip koludur. Altay dillerinin de konuşur sayısı açısından da en büyüğüdür.

CEVAP: C

7. Kıpçak ve Harezmi Türkçesi dönemleri büyük benzerlikler gösterir.

Temel farkları ise:

- Kıpçak Türkçesinde birden fazla heceli sözcüklerde -g sesi düşmüştür.
- 3.tekil şahıs iyelik ekinden sonra Harezmi Türkçesinde yönelme genellikle -nga veya “+na” kullanılır. Kıpçakça da ise “-na” kullanılır. Nazal (n) kullanımından vazgeçilmiştir.
- Harezmi az da olsa ayrılma hal eki “+dın” kullanılır. Kıpçak Türkçesinde “+dan” kullanılır.
1. çoğul Harezmi’de “+miz” Kıpçakçada “+biz”
- Harezmi’de olumsuzluk “ermesler, ermeslermez” Kıpçakçada degül ile sağlanır.
- Soru eki Harezmi Türkçesinde “mu” Kıpçakçada “mı”?

CEVAP: D

8. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen eserler Uygur Kağanlığı’ndan kalan runik alfabeye yazılan metinlerdir. Fakat A seçeneğinde verilen eser Göktürk Kağanlığı döneminde dikilmiştir.

CEVAP: A

9. Paragrafta gelişim dönemi anlatılan dil A seçeneğinde doğru olarak verilmiştir. Bahsedilen dil olan Çağatay Türkçesi 15. ile 20.yy. arasında kullanılmıştır. Karahanlı ile Harezmi Türkçesinin devamı olup 1921 yılında yerini Özbek edebî diline bırakmıştır.

CEVAP: A

10. Bu dörtlük Atabetü'l-Hakayık adlı metinden alınmıştır. Bu dörtlük bilginin faydaları ile bilgisizliğin zararını anlattığı için ve Karahanlı Türkçesinin ses ve biçim özelliklerine uygun yazıldığından dolayı 13.yy.da Edip Ahmet Yükneki'nin yazdığı, Hakikatlerin Eşiği anlamına gelen metinden alınmıştır. Zaten bu eser dörtlükler üzerine kurulmuştur.

CEVAP: B

11. -g->-v- ünsüz sızıcılığıdır. Kagun>kavun, yaguk>yavuk, kigür>kivür

CEVAP: B

12. Yapı bakımından sınıflandırmaya göre verilen boşluklara sırasıyla; Bükümlü (Çekimli), Bağlantılı (Eklemeli, Bitişken) ve Yalınlayan (Tek heceli) diller getirilmelidir.

CEVAP: E

13. C seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü bu dönemde çok heceli kelimelerin sonundaki +g eki düşer. O yüzden +lıg/+lig eki +lı/+li şeklinde kullanılır.

CEVAP: C

14. **Yurtda:** Tonlu tonsuz uyumu yok.

Yalgay-u: Zarf-fiil yığayı tirilmiş kelimesini tasvirli birleşik fiil yapmıştır.

Ança biliñler: "Şöyle biliniz" 2. çoğul şahıs emir kipi

Edgüti: kelimesi cümleye -ca, -ce anlamı katmıştır. "Yiğitçe" ilgi hali eki kullanılmamıştır.

CEVAP: E

15. A seçeneğinde verilen bilgi doğru değildir. Çünkü Lir Türkçesi terimi "Çuvaşça" için kullanılmaktadır. E seçeneğini şık olarak koymamdaki amaç hem soruya uygun bir seçenek hem de siz değerli meslektaşlarım için bölümümüzle ilgili hoşuma giden genel kültür bilgisi olması sebebiyledir.

CEVAP: A

16. **"Tuhaf Bir Kadın":** Leyla Erbil

"Bir Göçmen Kuştı O",

"Emir Beyin Kızları": Ayla Kutlu

"Ölü Erkek Kuşlar",

"Yeni Yalan Zamanlar": İnci Aral

"Aşk Giyinen Adam": Nazlı Eray

CEVAP: C

17. Parçada tanıtılan sanatçı ve "Sevgili Arsız Ölüm" eserinin yazarı, Latife Tekin'dir.

CEVAP: A

18. Parçada tanıtılan sanatçı, Nurullah Ataç'tır. "Söz Arasında", "Okuruma Mektuplar", "Karalama Defteri", "Günlerin Getirdiği" Nurullah Ataç'ın eserleridir. "Edebiyat Konuşmaları" eseri ise Suut Kemal Yetkin'e aittir.

CEVAP: C

19. “Sanat” şiiri, “Memleketçi edebiyatın” İstanbul aydınlarıyla bir yol ayrımına işaret eder. Bu akımı; şiirdeki devamı sayılabilecek, Faruk Nafiz Çamlıbel öncülüğündeki “Beş Hececiler” grubu izler. Artık şiirde örnek alacağı unsurun halk şiirimiz olduğunu belirtiyor, yeni ve çağdaş olanı geçmişten esinlenerek yapmanın ülke sanatına çok önemli katkıları olacağı şüphesiz. İşte öncelikle ulusalı yakalamalı ki evrensele ulaşılabilsin. Konuşma üslubunun hâkim olduğu şiirde şair, karşılaştırmalardan sıkça faydalanmış.

CEVAP: A

20. Parçada tanıtılan sanatçı, “İstanbul” şiirinin, “Bir Gün Tek Başına”, “Mavi Karanlık”, “Yeşilçam Dedikleri Türkiye” ve “Tek Kişilik Ölüm” eserinin yazarı, Vedat Türkalı’dır.

CEVAP: B

21. Parçada tanıtılan sanatçı, Cevat Şakir Kabaağaçlı veya tanınan adıyla Halikarnas Balıkcısı, Bodrum’a olan aşkı ile tanınan ünlü roman ve hikâye yazarıdır. “Aganta Burina Burinata”, “Ötelerin Çocukları”, “Uluç Reis”, “Turgut Reis” en çok bilinen eserleridir.

CEVAP: D

22. Soruda verilen şiir parçası, Edip Cansever’in meşhur “Mendilimde Kan Sesleri” şiirinden alınmıştır.

CEVAP: A

23. Asaf Hâlet Çelebi, bir “sezgi şairi” ve “mistikşair”dir. Şiirlerinde soyut bir âlemi anlatmıştır. Eski Doğu medeniyetini, Hint kültürünü tanımış, İslam tasavvufu ile Hint mistisizmini birleştirmiş ve bunları şiirine taşımıştır. Ses unsuruna önem vermiştir. Şiirlerinde sembollere ve anlamı bilinmeyen kelimelere yer vererek insanı adeta zaman ve mekândan soyutlamıştır. Şiirlerinde ölüm, sonsuzluk, yokluk, madde-ruh ilişkisi, fena olmak gibi mistisizme kapı açan temaları işlemiştir. “Benim Gözümlle Şiir Davası” başlıklı yazılarıyla şiire dair düşüncelerini açıklamıştır.

CEVAP: D

- 24.
- “Hırrenâme”: Namık Kemal
 - “Adem Kasidesi”: Akif Paşa
 - “Sarf-ı Türkî”: Süleyman Paşa
 - “Müsâmeret-nâme”: Emin Nihat Efendi

CEVAP: A

25. Namık Kemal, roman hakkındaki görüşlerini Celâl Ma-kaddimesi’nde dile getirirken bizdeki hikâyeciliği kacakarı masalına benzetir.

CEVAP: B

26. Hüseyin Rahmi Gürpınar, yapıtlarında Ahmet Mithat geleneğini sürdürmüş; anlatımın akışına karşarak kendi duygu ve düşüncelerini aktarmıştır. Ayrıca Edebiyatımızda Naturalizmin temsilcisi sayılır.

CEVAP: D

27. Ömer Faruk Akün’e göre, “Millî Edebiyat” a dört temel edebî metin üzerinden yaklaşmak mümkündür:

- 1) Ahmet Hikmet, “Üzümcü” hikayesi. (1911)
- 2) Ziya Gökalp, “Sanat” şiiri. (1917)
- 3) Yahya Kemal Beyatlı, “Ezansız Semtler” adlı yazısı/denemesi. (1922)
- 4) Faruk Nafiz, “Sanat” şiiri. (1926)

Yukarıdaki edebî metinlerin yazılış veya yayımlanış tarihlerine bakıldığında karşımıza (1911- 1926) tarihleri çıkar ki bu zaman aralığı, “Millî Edebiyat” döneminin en çok kabul gören başlangıç ve bitiş tarihleri olan 1911-1923 yıllarını da içine alır. Yahya Kemal’in “Esir Şiirin Rüzgarıyla” eseri, Divan şiirinin şekil ve söyleyiş özellikleriyle kaleme alınmış klasik şiirlerden oluşur. Bu şiirler, bir anlamda divan şiirinin 20. yüzyıldaki son örnekleridir. Bu eser Selimnâme, Gazeller, Şarkılar, İthaf, Kıta-Beyitler gibi bölümlerden oluşmaktadır.

CEVAP: E

28. Basamaklı dizeler, serbest uyaklar, getirilen yeniliğin dış biçimde olduğu izlenimini verse de asıl yenilik içerikteydi: Şiirin alışılmış konularının, temalarının dışına taşınmış, bunun sonucu olarak da dil, ton, ritim, söyleyiş değişmiştir. Çok aşırı görünen bir yeniliğin böylesine kolay benimsenmiş olması Nâzım Hikmet'in Türk şiir geleneğine bağlılığından, bu geleneği çok iyi özümlemesinden doğmuştur.

CEVAP: E

29. "Sapma", dilde var olan kök ve eklerden yeni bireşimlere varmak suretiyle dilde bulunmayan özgün öğelerin türetilmesi olarak tanımlanabilir. "Sapmalar", dil bilimin ve şiir incelemelerinin en önemli konularından biridir. Dilin alışılmışın dışındaki kullanımları; sözcüksel, yazımsal, biçimbilimsel, sözdizimsel ve anlamsal sapmalara yol açar. Bunlar birer dilsel kusur değil, tam tersine, birer üstdil göstergesidir. "Leitmotiv" edebiyatta, özellikle roman sanatında rağbet gören teknik bir unsurdur. Romanın değişik bölümlerinde, çeşitli nedenlerle-vesilelerle tekrarlanan ifade kalıbıdır. Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar romanında Olric'in "efendim" ifadesi, Turgut'un "bat dünya bat" sözü birer leitmotiv örnekleridir. "Bağdaşıklık" bir cümlede veya metinde, kelimelerin dil bilgisi kurallarına göre bir araya gelmesi ve kullanılmasına denir. "Bağdaşıklık" dil öğelerinin (ek, kelime ve kelime grupları) aralarında oluşturdukları anlam bağıştılarına bağdaşıklık denir. Herkes için aynı olan çağrışımlar "yakın", kişiye özel olan çağrışımlar "uzak" çağrışımdır.

CEVAP: E

30. Sevgi Soysal kadın-erkek ilişkilerini, kadın sorununu, ağırlıklı olarak da 1960 sonrasında yaşanan sosyal ve siyasal olayları ele aldı. Gerçekçi toplumcu öykü ve romanlar yazdı. Öykü ve romanlarının yanı sıra röportajlar, çeviriler yaptı. Yeni Ortam ve Politika gazetelerinde günlük köşe yazıları yazdı. Eserleri arasında "Yürümek" (1970), "Yenişehir'de Bir Öğle Vakti" (1973), "Şafak" (1975), "Tutkulu Perçem" (1962), "Tante Rosa" (1968), "Barış Adlı Çocuk" (1976) sayılabilir.

CEVAP: D

31. Hayriye'ye nazire olarak yazılan eser "Lütfiye"dir ama yazarı Sümbülzâde Vehbi'dir.

CEVAP: C

32. Ahmet Paşa, "ebced" ile Anadolu'da tarih düşüren ilk kişidir. Nazire ustasıdır. Anadolu'da divanına dibace yazan ilk kişidir. Kerem Kasidesi - Şeyhi'ye, Güneş Kasidesi - Atai'ye, Gönül Murabası - Melihi'ye naziredir.

CEVAP: B

33. Sözü edilen eser Fuzulî'nin "Heft-cam (Sakiname)" eseridir.

CEVAP: D

34. "Fetihname-i Kamanice" Nabi'ye ait bir eserdir. Yazar eserde IV. Mehmet döneminde Lehistan Seferi sırasında fethedilen Kamanice Kalesi'ni anlatmıştır. Nabi 17.yy.da yaşadığı bilinen asıl adı Nabi Yusuf olan Urfalı bir şairdir. Hikemi şiirin kurucularından olan Nabi eserlerinde genelde didaktik, öğretici özellik ağır basmaktadır.

Eserleri: Surnâme (IV. Mehmet'in oğlunun sünneti), Tuhfetü'l Hameyn (hac maceraları), Hayriye (oğlu için yazmış, didaktik mesnevi), Hayrabat (aşkı anlatır, didaktik mesnevi), Münşaat (mektupları), Divan (Türkçe, Farsça).

CEVAP: C

35. Tenkit ve hiciv maksadıyla manzum olarak, görülen bir rüya anlatılıyormuş gibi bir kişi ya da olay hakkında fikirlerin söylenmesi biçiminde kaleme alınan yazılara Habnâme denir. Habnâme türünde Veysi'nin 17.yy Habnâmesi bu türün en önemli örneğidir, ayrıca Ziya Paşa'nın Rüyaadlı eserinde bu türde önemlidir.

CEVAP: C

36. Allah âdın, vacib oldur vezin gereği Vasl (ulama) yapılması gerekir. Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün aruz kalıbıyla yazılmıştır. Vasl (ulama) ünsüzle biten sözcüğün ünlüyle başlayan sözcükle birleşik okunmasıdır.

CEVAP: A

37. Zafernâme, 426 beyittir. Gazanâme ve Selimnâme olarak da anılan eser Selim Giray'ın kazandığı Prekop Zaferini konu edinmiştir. Bosanalı Sabit'in asıl adı Alaattin Ali'dir. Eserlerinde mahallileşme akımı ağır basmış dili oldukça sadedir.

CEVAP: A

38. "Hayat u Memat" Firdevsi'nin son yıllarında, İstanbul'da Farsçadan Türkçeye çevrilmiş, tasavvufi ve ahlaki konular hakkında önemli bir risalesidir. "Hasb-ı Hal" ilahi aşkı anlatan, sarhoş Bali Efendi'nin telkini ile yazılan eser Nevi'ye aittir. "Heft Meclis" Gelibolulu Mustafa Ali'ye ait Kanuni Sultan Süleyman'ın son seferi olan Zigatvarseferini anlatan bir tarihçedir.

CEVAP: B

39. Mukassi (sıkıntı), ferah kelimeleri birbirine zıttır ve beyitte Nedim meyhanenin hem sıkıntılı hem de ferah ve latif olduğunu söylemiştir. Bu şekilde zıt iki kavramın bir beyitte kullanılması sonucu tezat sanatı yapılmıştır amaç anlamı güçlü kılmaktır.

CEVAP: A

40. Beytin günümüz Türkçesi çevirisi: "(Ey sevgili) Ne zaman lutf edip içki meclisine şeref versen, oradakiler senin ayağını öperek saygı göstermek için (ayaklarına kapanmak için) hazır beklemektedir." şeklindedir. B şıkkında bulunan ifade "Sevgili, ne zaman içki meclisine şeref versen meclistekiler ayağına kapanmak ister." asıl anlatılmak istenendir.

CEVAP: B

41. Folklor terimi ilk olarak 1846 yılında İngiliz William John Thoms tarafından "Atheneum" adlı dergide Ambrose Merton takma adıyla yazdığı yazıda kullanılmıştır.

CEVAP: E

42. I. dörtlük = Tecnis Koşma

Tecnis Koşma: Bütün kafiye cinaslı olan koşmalardır. Bu dörtlükte "yar" sözleri farklı anlamlarda (uçurum, yarmak fiili, sevgili) kullanıldığından cinaslı kafiye oluşturmuştur.

II. Dörtlük = Koşma - Şarkı

Koşma - Şarkı: Dördüncü dizesi, her dörtlüğün sonunda nakarat olarak tekrarlanan koşma tipidir. Bu tür koşmalar kuruluş yönüyle şarkıya benzer.

III. Dörtlük = Zincirbent Ayaklı Koşma

Zincirbent Ayaklı Koşma: Artıkları (ziyadeleri) zincirleme tipindeki koşmalara ulanan koşmalardır.

IV. Dörtlük = Musammat Koşma

Musammat Koşma: "Musammat" kelimesi iç kafiye anlamına gelir. Bu tür koşmalarda dize sonlarındaki uyaklar dize içlerinde de görülür. Bundan dolayı her dizinin birinci ve ikinci bölümleri birbiriyle kafiyelidir.

Zincirleme Koşma: Dize sonlarındaki kafiye kelimesinin bir sonraki dizinin başında yer almasıyla oluşturulan koşmalardır.

Gevheri'ye ait "zincirleme koşma" örneği:

Figân eylesin yok yere bülbül
Bülbül bilir elbet gül kıymetini
Kıymetini kendi ne bilsin gönül
Gönül veren bilir dil kıymetini
Kıymetini bilmez her ehli diller
Dillerde ...

Cevap: A

43. Parçada tanıtılan halk şairi, Âşık Hüdâî'dir. 1976 yılında "Yaralar Beni" adıyla Âşık Hüdâî hakkında Ahmet Özdemir, bir kitap hazırlamıştır.

Cevap: B

44. **Koşmanın dört türü vardır:** Güzelleme, Koçaklama, Taşlama ve Ağıt.

I. dörtlük = Ağıt

II. dörtlük = Koçaklama

III. dörtlük = Taşlama

IV. dörtlük = Güzelleme

V. dörtlük = Koçaklama

Cevap: B

45. Yapısalcı kuramın amacı halk bilimi türlerini inceleyip, ortaya çıkan formülü evrensel modellere ve formüllere uygulamaktır. Böylece insanlığın kültürel ve zihni gelişimini anlayıp açıklayabilecektir. C seçeneğinde verilen açıklama, Tarihi - Coğrafi Fin Kuramı'na aittir.

CEVAP: C

46. Hızır Paşa, Pir Sultan'ın hayatını kurtarmak için, ondan "Şah" kelimesini kullanmadan üç nefes istemiştir. Pir Sultan, "Açılın kapılar Şah'a gidelim", "Kâtip ahvalimi Şah'a böyle yaz", "Ben de bu yayladan Şah'a giderim." nakaratlı nefesleri okur. Pir Sultan, şiirlerinde "Şah" kelimesini çokça kullanır. Gögermek, bitkinin büyüyerek yeşillenmesi demektir.

CEVAP: A

47. Pertev Naili Boratav'a göre halk hikâyesi, destandan sonra ortaya çıkan bir türdür ve destanın bıraktığı boşluğu doldurmaktadır.

CEVAP: A

48. **Karavelli:** Halk hikâyelerinin anlatıldığı hikâyeler arasında yer verdiği mensur, ibret verici veya güldürücü hikâye.

Duvaggapma: Halk hikâyelerinin sonunda âşık ve aşığın kavuşturulmasından sonra söylenen genellikle muhammes ve müseddes türünde şen, şakrak, neşeli güzellemelemlere verilen ad.

Peşrev: Hikâye anlatmaya başlamadan önce söylenen mensur ve manzum parçalara verilen ad.

Serküşte: Kısa halk öykülerine verilen ad.

Selçuk: Saz meclislerinde aşığın kendi şiirlerini okumadan önce veya bir hikâyeyi anlatmaya başlamadan önce fıkri, mistik, hatta didaktik tarzda söylediği manzum ürün.

CEVAP: D

49. Horon, Karadeniz kıyılarında oynanan kırık havalardandır. Kırık havalar (Usullü türküler): Oturak, kırık hava, zeybek, karşılama, şıkıltım, horon, datdiri, Sümmani ağzı adlarıyla bilinir. Bunlara "ölçülü türküler" de denir. Uzun havalar (Usulsüz türküler): Ağıt, bozlak, divan, hoyrat, kayabaşı, maya, türkmani adlarını taşıyan çeşitleri bulunur.

CEVAP: C

50. Söz konusu hikâye, Radloff'un Proben adlı eserinin 7. cildinde bulunan "Karacaoğlu ile İsmikan Sultan" hikâyesidir.

CEVAP: E